

KONGELIG RESOLUSJON

Klima- og miljødepartementet

Statsråd: Ola Elvestuen

Ref.nr.:

Saksnr.: 13/2010

Dato: 20. april 2018

Utvidelse av Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalpark, oppretting av tilgrensende nytt Hjerkinns landskapsvernområde med biotopvern, samt endring av grensene for Fokstugu landskapsvernområde i Dovre og Lesja kommuner

1 Forslag

Klima- og miljødepartementet legger med dette frem forslag om å:

- utvide Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalpark i Dovre og Lesja kommuner med ca. 131 km²
- opprette Hjerkinns landskapsvernområde i Dovre og Lesja kommuner på ca. 45,6 km²
- endre grensene for Fokstugu landskapsvernområde

Avgrensingen av det eksisterende Fokstugu landskapsvernområde endres ved at 0,80 km² foreslås tatt inn utvidelsen av nasjonalparken, 1,35 km² i foreslås tatt inn i nytt Hjerkinns landskapsvernområde og 0,77 km² som ikke tidligere er vernet, foreslås innlemmet i Fokstugu landskapsvernområde.

Samlet innebærer verneforslaget nytt vern av ca. 175 km² hvorav alt ligger på statlig grunn, henholdsvis i Dovrefjell og Dalsida statsallmenninger og Hjerkinns utmål, samt et mindre areal der Bane NOR er grunneier.

1.1 Begrunnelse for verneforslaget

Gjennom verneforslaget vil Klima- og miljødepartementet gjennomføre Stortingets vedtak fra 1999 om å legge ned Hjerkinns skytefelt som ledd i en omfattende plan for utvidet vern av Dovrefjell, jf. Innst. S. nr. 129 (1998-99).

Formålet med vernet fremgår av verneforskriftenes formålsbestemmelser som blant annet sier at vernet skal bidra til å bevare et tilnærmet intakt høyfjellsøkosystem der arter som villrein, jerv, fjellrev, kongeørn og ravn har en nøkkelrolle, og et vakkert og egenartet landskap preget av et rikt dyre- og planteliv. Formålet er videre å ta vare på en viktig del av leveområdet til villreinen i Snøhetta og Knutshø villreinområder og særlig viktige trekkorridorer og vandringsrom for villreintrekket rundt Snøhettamassivet.

Verneforslaget bidrar til å oppfylle nasjonale mål og internasjonale forpliktelser, (jf. naturmangfoldloven § 46 første ledd) i:

- Meld. St.14 (2015-2016) Natur for livet. Norsk handlingsplan for naturmangfold
- Stortingsproposisjon 1 S (2016-2017 for Klima- og miljødepartementet
- Konvensjon om biologisk mangfold (CBD)
- Bernkonvensjonen

Det foreslåtte vernet vil bidra til å nå nasjonale mål om at *"et representativt utvalg av norsk natur skal vernes for kommende generasjoner og at ingen arter eller naturtyper skal utryddes, og utviklingen til truede og nær truede arter og naturtyper skal bedres"*, jf. Prop.1 S (2017-2018). Det vil også bidra til å nå Aichi-mål 11 under konvensjonen om biologisk mangfold om vern av landareal, spesielt av områder som er særlig viktig for biologisk mangfold og økosystemtjenester. Det foreslåtte vernet bidrar videre til å oppfylle Biodiversitetskonvensjonens artikkel 8 om et sammenhengende verneområdenettverk, jf. også naturmangfoldloven § 33 bokstav g.

Norge er det eneste landet i Europa som har intakte høyfjellsøkosystemer med bestander av villrein. Av de norske villreinstammene står villreinen i Dovre-Rondane-regionen (inkludert Dovrefjell) i en særstilling, da denne regnes som en av de siste bestandene av den mest opprinnelige ville europeiske fjellreinen. Gjennom Bern-konvensjonen og den internasjonale konvensjonen om biologisk mangfold har Norge forpliktet seg til å ta vare på sin opprinnelige flora og fauna.

Vern etter naturmangfoldloven, kombinert med tilbakeføring av de fleste veier og andre fysiske installasjoner i tråd med målet for restaureringsprosjektet for tidligere Hjerkinnskytefelt, vurderes som det mest hensiktsmessige virkemiddelet for å sikre verneverdiene i området på lang sikt, spesielt villreinen. Vern etter naturmangfoldloven gir en sterkere beskyttelse av naturverdiene enn den beskyttelsen området har etter plan- og bygningsloven. Gjennom plan- og bygningsloven vil det i større grad kunne gis tillatelser til tekniske inngrep som hver for seg kan være små, men som samlet sett og over tid kan forringe naturverdiene. Vern etter naturmangfoldloven vil gi området langsiktig og god beskyttelse mot habitatfragmentering samt adgang til virkemidler for ferdselsregulering, skjøtsel og overvåking av naturtilstanden i området.

1.2 Hjemmelsgrunnlag

Utvidelsen av nasjonalparken skjer i medhold av naturmangfoldloven § 34, jf. § 35. Vilkåret for å kunne opprette nasjonalparker etter naturmangfoldloven § 35 er at arealet omfatter større naturområder som inneholder særegne eller representative økosystemer eller landskap, og som er uten tyngre naturinngrep.

Endringen av grensene for Fokstugu landskapsvernområde og etableringen av det nye Hjerkinns landskapsvernområde skjer i medhold av naturmangfoldloven § 34, jf. § 36. Vilkåret for å kunne opprette landskapsvernområder etter naturmangfoldloven § 36 er at arealet omfatter natur- eller kulturlandskap av økologisk, kulturell eller opplevelsesmessig verdi, eller som er identitetsskapende. Til landskapet regnes også kulturminner som bidrar til landskapets egenart.

Biotopvernområdet opprettes etter naturmangfoldloven § 38, der det heter at "som biotopvernområde kan vernes et område som har eller kan få særskilt betydning som funksjonsområde for en eller flere nærmere bestemte arter."

1.3 Verneverdier

De foreslåtte verneområdene inngår i et av de få gjenværende sammenhengende intakte høyfjellsøkosystemer i Europa og framstår som urørte og intakte naturområder. Det er store naturverdier knyttet til kalkrike fjellområder. De store åpne sandområdene i Grøndalen er unike for fjellområder i nasjonal sammenheng. I tillegg finnes mange og store rikmyrer, samt en rekke rikkilder og kildemyrer. Det er to palsmyrer i området. Karplantefloraen er særdeles artsrik. Fuglefaunaen i området er rik til å være et fjellområde. Områdets betydning for fugl er særlig viktig i sammenheng med andre områder på Dovrefjell, spesielt de rike områdene mot Fokstumyra i sør. Bestanden av jerv i Rondane, Dovrefjell og Sølnekletten er den eneste i Europa som lever i et tilnærmet intakt høyfjellsøkosystem sammen med villrein og fjellrev. Dovrefjell huser i dag Norges største fjellrevbestand. Selv om moskus er en introdusert art i Norge er det et mål å beholde den etablerte stammen på Dovrefjell. Bestanden var lav fram til 80-tallet, men har vokst jevnt siden og består nå av opp mot 300 dyr. Det tidligere skytefeltet utgjør en del av kjerneområdet for moskus.

Villreinen i Rondane, Sølnekletten og på Dovrefjell står i en særstilling, da den utgjør de siste restene av den mest opprinnelige ville europeiske fjellreinen. Villreinen i Dovre-Rondane-regionen (inkludert Dovrefjell), herunder villreinstammen i Snøhetta, er svært verdifull både i et arts- og økosystemperspektiv. Opprinnelig hadde villreinen i dette området trolig sine vinterbeiter østover og sørover i Rondane, Sølnekletten og Knutshø, mens bestanden vandret vestover og inn i Snøhettaområdet for å finne kalvingsområder og sommerbeiter. Et tidligere stort og helhetlig leveområde er nå splittet opp i fire til seks delområder. Tidligere Hjerkinnskytefelt har en nøkkelfunksjon for villreinbestanden i Snøhettaområdet, både som beiteområde, og som vandringsrom når flokkene beveger seg rundt Snøhettaområdet. Vinterbeite utgjør minimumsfaktoren, mens sommerbeite har større utbredelse og lang vekstsesong.

Fra midten av juli starter trekket fra kalvingslandet i Stropplsjødalen til vinterbeitene i det tidligere skytefeltet. Reinen veksler i sin bruk av kalvingsland, beiter og trekkorridorer. Per i dag går hovedtrekket inn i området gjennom Kolldalen, forbi «Stridå-krysset» og videre på nordsida av Svånådalen. Flokkene runder også øst- og videre sør for Kolla og inn Svånådalen. Det trekker flokker langs Einøvlingbekken, inn i Einøvlingmassivet og videre ned i Grisungdalen, alternativt mot Vålåsjøhøa. Hovedtrekket om sommeren og høsten er med sola rundt Dovremassivene. Dette «rotasjonstrekket» rundt Snøhetta og fjellmassivene rundt varer til etter at jakta er ferdig. Når brunsten starter, endres trekkmønsteret igjen, og flokkene beveger seg mer uavhengig av rotasjonstrekket.

Tre kulturmiljøer er vurdert å ha stor verdi; «Grisungvatna, Buahøin, Storslågan, Bekkeslågan og Einøvlingseggen», «Einøvlingvatna» og «Vålåsjøhøi og Grisungknatten». I disse områdene er det registrert et stort antall automatisk fredete kulturminner knyttet til jakt og fangst som er godt bevart både som enkeltminner og som kulturmiljøer. Det er registrert ca. 240 kulturminner fra

førreformatorisk tid, blant annet et stort massefangstanlegg for villrein fra 1200 tallet, bestående av steinsatte stolpefester i ruseform.

Samlet sett vil vernet føre til en positiv utvikling for økosystemene, naturtypene og artene i området, jf. naturmangfoldloven §§ 4 og 5. Dette vil være en følge av verneforskriftens bestemmelser og oppfølgingen av disse med forebyggende tiltak. Den foreliggende kunnskap om naturmangfoldet, påvirkningsfaktorer og effekter av vernet i denne saken vurderes å stå i et rimelig forhold til sakens karakter, og kravet i naturmangfoldloven § 8 om tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag anses oppfylt. Føre-var-prinsippet tillegges derfor ikke ytterligere vekt i denne saken. Det vil være behov for videre overvåking som grunnlag for en best mulig forvaltning av områdene, men Klima- og miljødepartementet legger til grunn at det foreligger tilstrekkelig kunnskap om verneverdiene til at det kan treffes vedtak om vern.

For mer omfattende beskrivelse av kunnskapsgrunnlaget og verneverdiene viser Klima- og miljødepartementet til høringsforslaget og Fylkesmannens og Miljødirektoratets tilrådinger.

1.4 Påvirkningsfaktorer og trusler mot verneverdiene

Arealendringer og fysiske inngrep

Arealendringer er den største trusselen mot det biologiske mangfoldet, og særlig for villreinen i de foreslåtte verneområdene. Tidligere trekk av rein har opphørt på grunn av barriereeffekten av jernbanen og E6 over Dovrefjell. Videre har vannkraftreguleringen av Aura- og Litledalsvassdraget med tilhørende veianlegg og senere kraftlinjer og hyttebygging splittet Snøhettaområdet i to. Villreinbestandene i er avhengig av å finne beite innenfor dette fragmenterte området. Ytterligere fragmentering i form av veier, hytter m.m. vil derfor få store konsekvenser for villreinen.

Ferdsel

Villreinen er i dag sterkt presset av ferdsel og bruk i Snøhetta- og Hjerkinnområdet. Dette gjelder spesielt i siste halvdel av sommeren og utover høsten. På den tiden av året er det mye folk langs Snøheimvegen, samtidig som villreintrekket fra Stoplsjødalen starter. Villreinen er avhengig av å krysse over to ferdselsårer fra siste halvdel av sommeren, først Stropalsjødalen med ferdsel fra Kongsvoll og innover mot Reinheim turisthytte, og så Snøheimvegen for å komme til de gode vinterbeitene på østsiden av Snøhettamassivet. Trekket over de to barrierene er avgjørende for å opprettholde det såkalte rotasjonstrekket rundt Snøhettamassivet. Dette er en forutsetning for at villreinens funksjonelle bruk av dette nå begrensede villreinområdet kan bevares. For mye ferdsel ellers i det tidligere skytefeltet kan også utgjøre en trussel mot villreinen, siden vinterbeite er minimumsfaktoren for denne villreinstammen.

Samlet belastning

Naturmangfoldloven § 10 setter krav om at en påvirkning av et økosystem skal vurderes ut fra den samlede belastning som økosystemet er eller vil bli utsatt for. Hjerkinnområdet er spesielt i verneplansammenheng, da dette omfatter naturrestaurering av et tidligere skytefelt hvor et viktig delmål var å bedre forholdene for villreinstammen i Snøhetta. Dette medfører at en del tidligere

påvirkninger nå fjernes eller reduseres. Samtidig er det totale omfanget av ferdsel i områdene en utfordring for verneverdiene, særlig villrein.

1.5 Andre interesser som kan påvirkes av verneforslaget

Landbruk

I dag brukes de foreslåtte verneområdene i landbrukssammenheng utelukkende til beite, i hovedsak til sau, men også noe til storfe. Det er noen inngjerdede arealer ved Rollstadsætra samt provisoriske samleleve i området, og enkelte buer og hytter.

Beitenæringen bruker veinettet i skytefeltet i forbindelse med tilsyn og sanking av beitedyr. Veistrekningen fra Hjerkinns inn til Grisungen (Vålåsjøhøvegen) er den mest trafikkerte. Strekningen inn til krysset til Rollstadsætra er mye brukt. I forbindelse med tilsyn er det mange som kjører rundt hele Store ringveg (Vålåsjøhøvegen, Grøndalen og Svånådalen, samt Snøheimvegen mellom Hjerkinns og Stridåbrua). Lille ringveg og veien inn til Rollstadsætra (Vesllie), samt veien inn til HFK-sletta er de minst brukte veistrekingene. Snøheimvegen videre innover mot Snøheim fra Stridåbrua har ikke blitt brukt i forbindelse med beitebruk.

Reiseliv

Området er viktig for reiselivet, og aktivitetene er knyttet til bl.a. pilegrimsleden, camping, aktivitetsturisme, fjellvandrere, moskussafari, rideturer, hundekjøring, fotosafari, Viewpoint Snøhetta og gjennomfartsturister. De årlige hundeprovvene på Dovrefjell gir overnattingsgjester til de fleste bedriftene. På skyttelbussen til Snøheim har det siden oppstarten i 2012 blitt solgt 18-19 000 billetter årlig. Den nest viktigste innfallsporten til Snøhetta er stien fra Kongsvold fjellstue/stasjon gjennom Stroplsjødalen nord for området.

Forsvarets virksomhet og annen operativ- og øvingsvirksomhet

Gjennomføring av naturrestaureringsprosjektet

Fase 2 i naturrestaureringsarbeidet gjennomføres fra 2016 til 2020 og omfatter fortsatt eksplosivrydding, fjerning og tilbakeføring av veier samt avslutning av masselagrene på Storranden. En ammunisjonsiglo på Storranden brukes som sorteringsanlegg under eksplosivryddingen og skal etter planen rives når dette arbeidet er avsluttet. Sambandsinstallasjonen på Tverrfjellet vil også bli fjernet ved prosjektets slutt. Kraftledningen fram mot Snøheim og blenderingene (små skuddsikre rom i betong) ute i feltet blir værende. Eksplosivryddingen er koplet til fjerning av veinettet, og disse to prosessene avhenger av god koordinering i tiden framover. Eksplosivryddingen foregår i all hovedsak ved bruk av manngard. Ved eventuelle funn av eksplosivrester i området etter 2020, må såkalte lensmannsoppdrag kunne gjennomføres.

Forsvarets virksomhet forøvrig

Forsvarets radiolinjestasjon på Snøhetta («Snøhetta-linken») ligger på Snøhetta i eksisterende Dovrefjell- Sunndalsfjella nasjonalpark. Adkomsten dit går gjennom de foreslåtte verneområdene. Områder i skytefeltet er viktig som reserveområde for Heimevernets skole- og kompetansesenter (HVSKS) på Dombås når det ikke er brukbare forhold i primærområdene utenfor. Forsvarets vinterskole har brukt terrenget til vintertrening av samme karakter som

HVSKS. I tillegg har det foregått noe annen øvingsvirksomhet med snøskuter i regi av lokallag av Røde Kors. De siste årene er dette begrenset til en enkelt kjentmannstur gjennom området.

Verneforslaget antas i liten grad å påvirke forsvarets virksomhet i området. Tiltak i forbindelse med naturrestaureringsprosjektet kan skje uhindret av vernet. Det samme gjelder drift og vedlikehold av forsvarets installasjoner og motorferdsel i den forbindelse.

Jakt, fiske og friluftsliv

Ferdselen i hele Snøhetta-området er samlet sett på et lavt nivå sammenlignet med internasjonale verneområder og andre norske nasjonalparker. Ferdselen er imidlertid ujevnt fordelt i området. Hjerkinplatået, som dekker 10 % av arealet, står alene for mer enn 70 % av alle besøk. Trafikken inn mot Snøheim og Snøhetta utgjør en vesentlig andel av dette. Ferdselen til Snøheim har etter gjenåpning av hytta i 2012 og innføring av skyttelbuss forandret karakter, fra mye parkering, stopp og opphold i terrenget langs Snøheimvegen med privatbil, til at trafikken ble forskjøvet til bussens endestasjon ved Snøheim. Derfra går de aller fleste besøkende oppover mot Snøhetta. Fortsatt er det restriksjoner på ferdsel i det tidligere skytefeltet i lengre perioder om sommeren pga. Forsvarets opprydding. Det er derfor vanskelig å si om den bruk en ser av skytefeltet i dag vil endres når oppryddingen er ferdig.

Den øvrige ikke-motoriserte ferdselen i området er langt mindre og i stor grad kanalisert til Snøheimvegen og Store ringveg, samt noe ferdsel fra Gardsenden og Nysætra, samt fra Grønnbakken inn mot Storranden. Store ringveg benyttes av gående, men er også populær blant syklistene som sykler hele eller deler av runden.

Villreinjegere og særlig fuglehundmiljøene bidrar i tillegg til en god del ferdsel utenom stier. Fuglehundmiljøene bruker i hovedsak to avgrensede områder til hundepøver og dressurtrening.

Jakt, fangst og fiske står sterkt i området, særlig villreinjakta i perioden 20. august – 22. september. Elgjakta i området er begrenset. Det er rike muligheter for småviltjakt, blant annet fjellrype. Fiske er tillatt i elver og bekker i hele området i perioden fra isgang til og med 14. september.

Verneforslaget vil i liten grad påvirke jakt, fiske og det uorganiserte friluftslivet.

Veier og annen infrastruktur

E6 og jernbanen over Dovrefjell går gjennom det foreslåtte Hjerkin landskapsvernområde fra Hjerkin til fylkesgrensa mot Trøndelag. Forsvarets veinett i området består av Snøheimvegen, Store ringveg (Geitberget – Grisungen – Maribu – Stridåbrui), Lille ringveg (Storrandsvegen), veien inn til de tidligere setrene i Vesllie og videre innover Grisungdalen, samt adkomstveier til HFK-sletta og Haukberget I og II. Alle veier i Hjerkin skytefelt er planlagt tilbakeført som en del av naturrestaureringen Forsvarsbygg gjennomfører, med unntak av Snøheimvegen, jf. Prop.1 S (2017-2018). Det går en gangvei opp til Viewpoint Snøhetta i det foreslåtte Hjerkin landskapsvernområde.

Innenfor det foreslåtte Hjerkinns landskapsvernområder går det en 22 kV-luftledning over Hjerkinns mot Kongsvold. Det går videre en 22 kV ledning i luftlinje fra denne mot Veslfallbrui, der strømmen føres videre i kabel mot Snøheim (22 kV). I tillegg til dette går det en strømkabel fra Viewpoint Snøhetta langs kanten av HFK-sletta og videre fram til Vesllie.

På Geitberget står det en basestasjon. Det går et kjørespor på ca. 400 m fra Vålåsjøhøvegen opp til basestasjonen.

Verneforslaget vil i liten grad påvirke disse installasjonene idet verneforskriftene er utformet for å ta høyde for drift og vedlikehold av disse.

Bygninger og anlegg

Det er til sammen 25 bygninger innenfor verneforslaget som ikke omfattes av Forsvarets naturrestaureringsprosjekt. Dette er primært mindre hytter, buer og naust, samt bygningsmassen på de to tidligere setrene i Vesllie. I tillegg kommer utsiktspaviljongen på Tverrfjellet – Viewpoint Snøhetta.

Einøvlingdammen demmer opp Einøvlingvatnet med ca. 1 meter. Dammen er en fyllingsdam med en ca. 150 meter lang damkrone og ligger innenfor den foreslåtte nasjonalparken. Den ble bygd for vannforsyning til Hjerkinns gruver, men har aldri vært i bruk. Nåværende eier er Statskog som har ansvar for damsikkerheten. Dammen er et sivilt anlegg og omfattes ikke av naturrestaureringsprosjektet.

Det vil bli liggende 32 blenderinger (små skuddsikre rom i betong) igjen ute i terrenget etter bruken av området som skytefelt.

Bygningsmassen på Vesllie samt Einøvlingdammen foreslås fjernet, se 7.5 og 7.6. Øvrige bygninger vil ikke påvirkes av verneforslaget idet verneforskriftene åpner for vedlikehold av eksisterende bygninger, anlegg og innretninger.

Motorferdsel

Motorferdsel i forbindelse med gjennomføring av naturrestaureringsprosjektet

I forbindelse med naturrestaureringsarbeidet benytter Forsvarsbygg/Forsvaret både helikopter, bandvogner og biler (kun i barmarksesongen). I tillegg kommer noe motorferdsel i forbindelse med anleggstrafikk og nødvendige befaringer. Denne motorferdselen vil opphøre når naturrestaureringsprosjektet er gjennomført i 2020.

Forsvarets motorferdsel for øvrig

Forsvaret har unntak fra motorferdselsforbudet i eksisterende nasjonalpark for «bruk av beltekjøretøy på snødekt mark og helikopter til nødvendig transport til og fra Forsvarets radiolinjestasjon på Snøhetta». Bruken av helikopter berører ikke verneforslaget forutsatt at eventuell losseplass/startsted for flygingen ligger utenfor. Forsvaret har videre i praksis hatt tilgang til nødvendig motorferdsel på Snøheimvegen fram til Snøheim. Forsvaret gjennomfører øvelser med lavflyging over området. Under vinterøvelser benytter Heimevernets skole- og

kompetansesenter (HVSKS) og Forsvarets vinterskole 1-2 bandvogner i området Grisungdalen, opp mot Einøvlingshøe og langs Vålåsjøhøe.

Sivil motorferdsel sommer

I 2012 ble Snøheimvegen veien stengt for privatbiler og det ble innført en ordning med skyttelbuss mellom Hjerkinns og Snøheim. Bruken av det øvrige veinettet ble strammet inn på initiativ fra blant andre fjellstyrene i 2013, gjennom «Avtale om sivil motorferdsel på veier i Hjerkinns skytefelt med unntak av Snøheimvegen og Einøvlingssvegen». Avtalen ble inngått mellom Dovre fjellstyre, Lesja fjellstyre, Jora beitelag, Statskog, Grisungen sameie og Forsvarsbygg. Den generelle regelen i henhold til avtalen er at all sivil motorferdsel på veier i skytefeltet er forbudt. Det er unntak knyttet til beite, offentlig forvaltning, forskning, oppsyn, politi og redningspersonell på oppdrag, grunneier og medlemmer av Grisungen sameie og andre bueiere som i utgangspunktet kan få inntil to turer årlig fra bom Geitberget til bom Grisungvatn.

Etter at verneplanarbeidet var kunngjort og igangsatt, dvs. fra og med 2014-sesongen, overlot Forsvarsbygg til Fylkesmannen å forvalte den sivile ferdselen på veiene. Fylkesmannen utarbeidet ferdselsregler med utgangspunkt i forannevnte avtale og teksten i Prop.1 S (2013-2014) om Snøheimvegen. Søknader om kjøring på veiene i skytefeltet behandles med utgangspunkt i disse ferdselsreglene. For alle dispensasjoner om kjøring på Snøheimvegen fram til Snøheim er det satt vilkår om i størst mulig grad å kjøre rett etter skyttelbussen begge veier. I 2014 var det likevel bare i 19 % av alle passeringene med annet kjøretøy at skyttelbussen ble fulgt. Blant annet var store deler av transporten til og fra Snøheim turisthytte ikke koordinert med skyttelbussen. Registreringer viser at sivil motorferdsel på Snøheimvegens indre del fra Stridåbrua først og fremst er knyttet til DNT (håndverkere, bestyrer, frakt av varer og søppel, driftspersonell ifm. både Snøheim og Reinheim). Andre som har kjørt er bl.a. Norsk institutt for naturforskning (NINA), Cyberforsvaret, fjellstyrene, forvaltning, SNO, Dombås fjellskole og Meteorologisk institutt.

Motorferdsel langs kjøresporet opp til Einøvlingssdammen regnes som motorferdsel i utmark. Dovre kommune har hatt praksis for å gi dispensasjon etter motorferdselloven til én tur pr. bu/hytte pr. år med bil/traktor for nødvendig transport av varer og utstyr langs kjøresporet fram til demningen. Dovre fjellstyre har kjørt til sin hytte på hjemmelen de har for motorferdsel i utmark i forbindelse med oppsyn.

I forbindelse med drift og vedlikehold av installasjoner på basestasjonen på Geitberget, kjører en rekke aktører opp dit langs dagens veitrase og kjørespor med henholdsvis bil, ATV og snøskuter.

Sivil motorferdsel vinter

DNT Oslo og omegn har hatt dispensasjon fra Dovrefjell nasjonalparkstyre for vinterkjøring til Reinheim for transport av varer, samt ettersyn med Snøheim og evt. utbedringer av skader/sikring av anlegget. Forsvaret har tilgang til anlegget på Snøheim pga. felles vannanlegg og etterser bygningene når de er der. Meteorologisk institutt har også dispensasjon fra nasjonalparkstyret for bruk av snøskuter vinterstid fram til Snøheim. Kristiansund og Nordmøre turistforening (KNT) har dispensasjon fra Dovrefjell nasjonalparkstyre til bruk av snøskuter eller helikopter for transport av varer til Åmotdalshytta. NINA har dispensasjon fra Dovrefjell nasjonalparkstyre for

bruk av snøskuter i forbindelse med oppfølging av fjellrev som er satt ut på lokaliteter i Dovrefjell. I tillegg er det et fåtall andre søknader om bruk av snøskuter til ulike formål.

Motorferdsel er i utgangspunktet forbudt i nasjonalparken og det foreslåtte Hjerkinns landskapsvernområde. Nødvendig nyttekjøring er tillatt enten direkte etter forskriftene eller etter søknad. Se nærmere i pkt. 7.9.5 og den enkelte verneforskrift.

2 Samfunnsnytte og konsekvenser av verneforslaget

2.1 Samfunnsnyttene av verneforslaget

Gjennom vern av området vil landskap, naturtyper og arter i et spesielt høyfjellsøkosystem bevares, herunder vil viktige funksjonsområder for villreinen sikres. Vernet får også positive virkninger for andre artsforvaltningstiltak som gjeninnføring av fjellrevstammen og vedtak om å disponere området til forvaltningsprioritert areal for jerv.

Ivaretagelse av naturmangfoldet og bærekraftig forvaltning er av stor betydning for friluftsliv som er viktig i et folkehelseperspektiv, rekreasjon og utvikling av bærekraftig reiseliv.

Naturmangfold har også en egenverdi som Norge både nasjonalt og internasjonalt er forpliktet til å ta vare på. Gjennomføring av verneforslaget vil derfor ha positiv samfunnsmessig betydning, og bidra til å oppfylle Stortingets vedtak i Stortingsmeldingen Natur for livet (Meld. St. 14 (2015-2016)).

2.2 Samfunnsmessige konsekvenser av verneforslaget

Vern av områder etter naturmangfoldloven er å anse som varige tiltak som på ulike måter vil påvirke ulike samfunnsområder.

Verneforslaget åpner for at pågående aktiviteter i all hovedsak kan videreføres. For enkelte aktiviteter vil det gjelde restriksjoner eller søknadsplikt, slik at naturverdiene får en økt beskyttelse. Dette skal presiseres nærmere i forvaltningsplanen. For å gi forutsigbarhet kan forvaltningsmyndighetene gi flerårige tillatelser i søknadspliktige områder. På grunn av ferdselsrestriksjonene spesielt av hensyn til villreinen, kan vernet legge noe begrensninger på reiselivets bruk av området. Samtidig vil vern av et høyfjellsøkosystem gi en langsiktig bevaring av viktige naturverdier som kan gi reiselivet attraksjonsverdier og danne grunnlag for bærekraftige opplevelsesprodukter.

Verneforslaget vil ikke legge begrensninger på beitegrunnet og beiterettigheter. Det er påpekt i KU Landbruk at vernereglene i det store og hele gir gode muligheter for å fortsette med aktiviteter og gjennomføre en del tiltak som er sentrale for landbruket.

Vernet vil begrense fremtidige muligheter til inngrep i området. Dette tilsier at det ikke kan bygges infrastruktur eller drives virksomhet som påvirker verneverdiene, f.eks. hyttebygging eller masseuttak. Det er gjennom verneplanprosessen heller ikke framkommet konkrete ønsker om dette. Det er pr i dag ingen kjente planer for mineralutvinning i området. Vern av det foreslåtte området utelukker ikke muligheten for eventuell utnyttelse av funn av betydelige mineralressurser, se pkt. 7.9.2.

I tillegg til det foreliggende kunnskapsgrunnlaget er det på bakgrunn av høringen gjort en konkret avveining og vurdering av nasjonale vernehensyn opp mot de ulike brukerinteressene, se kap 7.

3 Saksbehandling

3.1 Bakgrunn

Stortinget vedtok i 1999 å opprette et nytt skyte- og øvingsfelt for Forsvaret på Østlandet (regionfelt Østlandet). Samtidig vedtok Stortinget å legge ned skytefeltet på Hjerkin. Opprettelsen av det nye øvingsfeltet på Østlandet innebar et stort naturinngrep, og tapet av naturverdier skulle kompenseres med gjenvinning og vern av naturverdier på Hjerkin, jf. Innst. S. nr. 129 (1998-99) side 23:

“Hjerkin skytefelt legges ned i samsvar med pkt. 7.2 i St.meld. nr. 11 (1998-99) som ledd i en omfattende plan for utvidet vern av Dovrefjell gjennom Sunndalsfjella nasjonalpark, som forlengelse av Dovrefjell nasjonalpark, og landskapsområder vestover fra Rondane nasjonalpark, jf. Ny landsplan for nasjonalparker i St.meld. nr. 62 (1991-92).”

Skytefeltet var på dette tidspunktet i praksis omsluttet av eksisterende og planlagte verneområder jf. St.meld. nr. 62 (1991-92) *Ny landsplan for nasjonalparker og andre større verneområder i Norge*. Verneplanene for Dovrefjell og Rondane ble vedtatt henholdsvis i 2002 og 2003.

I prosjektplanen for naturrestaureringsarbeidet lå det opprinnelig inne at alle veier i området skulle fjernes, inkludert Snøheimvegen. Senere er det besluttet at Snøheimvegen blir liggende, jf. Prop.1 S (2017-2018) side 160-162. Gjennom verneplanprosessen ble det også åpnet for en nærmere vurdering av to andre veistrekninger, jf. brev fra Klima- og miljødepartementet. 2. juli 2015 der Fylkesmannen ble bedt om at det i ett av høringsalternativene skulle åpnes for at også Vålåsjøhøvegen og veien frem til Vesllie/Rollstadsætra består.

3.2 Forholdet til utredningsinstruksen, forvaltningsloven og saksbehandlingsreglene i naturmangfoldloven

Verneforslaget er utarbeidet i henhold til Utredningsinstruksen. I kapittel 1 begrunnes verneforslaget, hvilke tiltak som er aktuelle for å nå nasjonale og internasjonale mål om å ta vare på et utvalg av norsk natur, hva som eventuelt skjer med verneverdiene hvis vernet ikke gjennomføres og hvilke virkemidler som eventuelt kan være relevante. I kapittel 2 vurderes samfunnsnytt og konsekvensene av verneforslaget, hvem som berøres, og hvilke tiltak som anbefales og hvorfor. I kapittel 7 omtales og vurderes de konkrete merknadene til verneforslaget fra berørte parter, myndigheter og interessegrupper. De økonomiske og administrative konsekvensene omtales i kapittel 8.

Verneprosessen er også gjennomført i samsvar med rundskriv T-2/15 om saksbehandlingsregler ved områdevern etter naturmangfoldloven og etter forvaltningsloven. Prosessen har vært inkluderende, jf. kapittel 3.3. For at verneverdiene skal bli ivaretatt på en vellykket og god måte etter vernevedtaket er fattet, forutsettes lokal forvaltning der berørte parter involveres på en hensiktsmessig måte. jf. kapittel 5. Verneforslaget reiser ikke prinsipielle spørsmål av vesentlig betydning slik utredningsinstruksen legger til grunn.

Gjennom verneplanprosessen er det foretatt en avveining mellom verneinteresser og andre bruker- og samfunnsinteresser. Verneforslaget er i størst mulig grad tilpasset de ulike brukerinteressene i området. Kravene i naturmangfoldloven § 14 er således oppfylt.

3.3 Saksgang

Før kunngjøring av verneplanarbeid og utsendelse av oppstartmelding inviterte Fylkesmannen berørte aktører, herunder Dovre og Lesja kommuner og fylkeskommunen, til innledende møter våren 2013. I tillegg til informasjon, ble prosessen, avgrensning av utredningsområdet og utredningstemaer drøftet.

Fylkesmannen i Oppland varslet oppstart av verneplanarbeidet for tidligere Hjerkinnskytefelt 1. juli 2013. Fylkesmannen opprettet samtidig en bredt sammensatt rådgivende referansegruppe med medlemmer bl.a. fra Dovre og Lesja kommuner, Forsvarsbygg, Statskog og berørte styrer og utvalg, organisasjoner og interessegrupper.

Ettersom områdene som her foreslås vernet er mindre enn 250 km² utløses ikke krav om konsekvensutredning etter plan- og bygningsloven. For å imøtekomme lokale ønsker ble det i verneplanprosessen likevel utarbeidet konsekvensvurderinger for hhv. landbruk og reiseliv som er de to mest berørte brukerinteressene.

Fylkesmannen i Oppland sendte forslaget om vern på høring 1. februar 2017 med høringsfrist 7. april 2017. I tillegg ble forslaget om ny verneforskrift for Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalpark sendt på høring 24. februar 2017. Forslaget om endringer i nasjonalparkforskriften var i all hovedsak knyttet til vernet av skytefeltet.

Høringsforslaget inneholdt to alternativer:

Alternativ 1 innebar utvidelse av Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalpark, nytt Hjerkinns landskapsvernområde og en mindre utvidelse av Fokstugu landskapsvernområde. I dette alternativet skulle alle veier, inkludert Snøheimvegen, tilbakeføres til naturtilstand.

Alternativ 2 innebar utvidelse av Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalpark, nytt Snøheimvegen biotopvernområde, nytt Hjerkinns landskapsvernområde og en mindre utvidelse av Fokstugu landskapsvernområde. Dette alternativet åpnet for fortsatt eksistens for Snøheimvegen, Vålåsjøhøvegen og veien fram til Vesllie/Rollstadsætra.

Fylkesmannen oversendte sin tilråding til Miljødirektoratet 30. juni 2017, se <https://www.fylkesmannen.no/nb/Oppland/Miljo-og-klima/Hjerkinnskytefelt---nettside-om-verneplanprosessen/Narmere-et-vern-av-Hjerkinnskytefelt/>.

Miljødirektoratet sendte sin tilråding om vern til departementet 11. januar 2018.

Under sluttbehandlingen i Klima- og miljødepartementet har departementet hatt møte med Dovre kommune og Lesja kommune samt med Naturvernforbundet, Norges Jeger- og Fiskerforbund, Norsk Friluftsliv og Forum for natur og friluftsliv Oppland. Berørte departementer har hatt saken på foreleggelse.

3.4 Planstatus

3.4.1 Regionale planer

Regional plan for Dovrefjellområdet ble vedtatt av Kommunal- og moderniseringsdepartementet i juli 2017. Formålet med planen er å ivareta fjelløkosystemet med villreinen som nøkkelart og samtidig legge til rette for bærekraftig næringsutvikling som ikke reduserer verneverdiene. Planområdet omfatter areal i ti kommuner og ansvarlig planmyndighet er fylkeskommunene i Oppland, Møre og Romsdal, Sør-Trøndelag og Hedmark. Skytefeltet utgjør kun en liten del av planområdet og er vist sammen med verneområdene som «Verneområder – eksisterende og planlagt». Forslaget til vern ligger i sin helhet innenfor det som er avsatt som «nasjonalt villreinområde» (NVO). Den regionale planen vil være retningsgivende for kommunal planlegging og gi føringer for statlig og fylkeskommunal sektorplanlegging

3.4.2 Kommuneplaner

Dovre kommune

Gjeldende kommuneplan for Dovre er fra 2002. Skytefeltet er i denne planen vist som båndlagt område for Forsvaret. Den delen av området som ligger utenfor skytefeltgrensa i sør, er i hovedsak vist som LNF-sone 1. Et mindre areal ved Geitberget omfattes av kommunedelplan for Hjerkinntettsted fra 1999 og er der vist som LNF-område med byggeforbud. Kommunen sendte ut varsel om oppstart og høring av planprogram for kommuneplan for Dovre 2012-2022 den 28. april 2010. Samfunnsdelen ble vedtatt september 2015. Kommuneplanens arealdel ble sendt på førstegangs høring 22. desember 2015. Utredningsområdet for verneplanarbeidet for tidligere Hjerkinntettsted skytefelt er også her vist som båndlagt.

Lesja kommune

Gjeldende kommuneplan for Lesja er fra 2013. I denne planen er Lesja kommunes areal i skytefeltet vist som LNFR-område. I plankartet er det innenfor dette området angitt en hensynssone for bevaring av naturmiljø, i området Einøvlingseggen-Buahøin (naturtypelokalitet med verdi A). Området langs veien til Grisungen er angitt som hensynssone med særlig hensyn til friluftsliv. Det er i den forbindelse vist til at visjonsplanen opprettholdt veien som turvei inn i området.

3.4.3 Reguleringsplaner

I forbindelse med tilbakeføringsprosjektet vedtok Dovre kommune reguleringsplan for tilbakeføring for tre nærmere avgrensede anleggsområder i de sentrale delene av skytefeltet i 2008 (Haukberget, Storranden og HFK-sletta).

3.4.4 Naturrestaureringsprosjektet og kommunedelplaner

Daværende Forsvarets bygningstjeneste (nå Forsvarsbygg) Region Østlandet fikk etter Stortingsvedtaket i 1999 i oppdrag å iverksette intern planlegging og gjøre nødvendige avklaringer overfor sentrale aktører for utfasing av militær aktivitet og tilbakeføring av Hjerkinntettsted skytefelt. På grunnlag av møter mellom Forsvarsbygg og berørte kommuner/ fylkesmyndigheter lagde Forsvarsbygg i 2000 en situasjonsanalyse og strategi for plan- og prosjektarbeidet. I mars 2001 ble det sendt en felles oppstartmelding for arbeidet med kommunedelplan etter plan- og

byggningsloven, verneplan etter naturvernloven og Forsvarets planlegging for sanering og opprydding.

Lesja og Dovre kommuner utarbeidet en felles kommunedelplan for Hjerkinnskytefelt («Hjerkinnskytefelt – tilbakeføring til sivile formål, Visjon- og tilbakeføringsplan»). Det framgikk ved kommunenes behandling av planen at den ikke er juridisk bindende.

I august 2003 var det felles høring av den felles kommunedelplanen og Fylkesmannen i Opplands plan «Naturrestaurering av Hjerkinnskytefelt: Vurdering av muligheter for framtidig vern etter naturvernloven». De to plandokumentene stilte samme krav til opprydding av rester etter skyting, overvåking og bedring av forurensningssituasjonen, fjerning av anleggene ved Haukberget og HFK-sletta, tilbakeføring for store deler av veinettet samt at kjøresporet til Einøvlingsdammen skulle revegeteres naturlig. Planene var derimot ulike når det gjaldt tilbakeføring av Snøheimvegen, Vålåsjøhøvegen og veien inn til de tidligere setrene i Vesllie. I planen fra Lesja og Dovre kommuner er Snøheimvegen og veien inn til Vesllie foreslått beholdt og Vålåsjøhøvegen tilrettelagt for sykkel og vandring, mens de er foreslått fjernet i Fylkesmannens plan. Etter felles høring av plandokumentene utarbeidet Fylkesmannen i Oppland en oppsummering med anbefalinger. Denne ble oversendt til Direktoratet for naturforvaltning i oktober 2004, som så sendte sin faglige tilråding til Miljøverndepartementet i august 2005. Samme høst anbefalte Miljøverndepartementet overfor Forsvarsdepartementet at tilbakeføringen av skytefeltet skulle skje i samsvar med Fylkesmannens naturrestaureringsplan og med de merknader som Fylkesmannen ga i sin oppsummering. Denne naturrestaureringsplanen har siden ligget til grunn for Forsvarets gjennomføring av restaureringsprosjektet, med unntak av Snøheimvegen som ble skilt ut i egen prosess av Stortinget i 2008.

4 Viktige endringer under verneplanprosessen

4.1 Avgrensning

Verneforslagene som ble sendt på høring omfattet et litt større areal enn utredningsområdet ved melding om oppstart. Utredningsområdet var på ca. 179 km², mens samlet areal i verneforslaget på høring var ca. 180 km². Det utvidede arealet besto av to mindre områder som i dag ligger i Fokstugu landskapsvernområde på til sammen ca. 2,1 km².

Fylkesmannen tilrødde å verne de indre delene av området som nasjonalpark og de ytre delene som et nytt Hjerkinns landskapsvernområde.

Miljødirektoratet tilrør å trekke grensene for nasjonalparken slik at Snøheimvegen og Snøheim turisthytte kommer utenfor nasjonalparken, men i det foreslåtte Hjerkinns landskapsvernområde med biotopvern. I tillegg foreslås det å trekke den sørlige grensen for nasjonalparken fra Grisungen til Breidskardet lenger sør enn i Fylkesmannens tilråding. I stedet for Fylkesmannens forslag om å trekke grensen langs høydedrag i terrenget, foreslør Miljødirektoratet å trekke grensen langs Vålåsjøhøvegen og dermed inkludere ytterligere areal i nasjonalparken. Fra Vålåsjøhøvegen tilrør direktoratet å trekke grensa nordover gjennom Breidskardet til den møter foreslått grense i Fylkesmannens tilråding øst for Veslknatten. Herfra følger direktoratets tilråding Fylkesmannens grense frem til Stormyre. Fra Stormyre tilrør direktoratet å trekke

grensen lenger øst slik at Vesllie og Rollstadsætra blir liggende innenfor nasjonalparken. Rett øst for Vesllie blir det et knekkpunkt i grensa, og den trekkes fra dette punktet mot nordvest til den møter Fylkesmannens tilråding til avgrensning i sør for Haukbergsmyra..

Klima- og miljødepartementet støtter direktoratets tilråding.

4.2 Verneformer

Etter høring gikk Fylkesmannen inn for et justert alternativ 2. Alternativ 2 innebar i henhold til høringsforslaget en utvidelse av Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalpark, nytt Snøheimvegen biotopvernområde, nytt Hjerkinns landskapsvernområde og en mindre utvidelse av Fokstugu landskapsvernområde. Snøheimvegen, Vålåsjøhøvegen og veien fram til Vesllie/Rollstadsætra skulle bestå.

I tilrådingen gikk Fylkesmannen bort fra forslaget om å verne Snøheimvegen som eget biotopvernområde. I stedet tilrådte Fylkesmannen at den indre delen av veien, (siste ca. 7,7 km inn til Snøheim), blir liggende i nasjonalparken og den ytre delen, (ca. 4,1 km), blir liggende i det foreslåtte Hjerkinns landskapsvernområde.

Miljødirektoratet sluttet seg i det vesentlige til Fylkesmannens forslag, men foreslo at Snøheim, Snøheimvegen og et område sør-øst i utredningsområdet vernes som landskapsvernområde med biotopvern.

Klima- og miljødepartementet støtter direktoratets tilråding.

4.3 Veiene

I 2017 ble det besluttet at Snøheimvegen ikke skal tilbakeføres til naturtilstand, men bli liggende, jf. Prop.1 S (2017-2018) side 160-162. Fylkesmannen tilrådte etter høring at også veien inn til Vesllie og Vålåsjøhøvegen skal bestå. For Vålåsjøhøvegen tilrådte Fylkesmannen at Vålåsjøhøvegen blir liggende over våtmarksområdet og fram til det første parkeringsområdet der også stien mot Grisungvatna tar av.

Miljødirektoratet konkluderer med at Vålåsjøhøvegen bør bestå, men direktoratet tilrår at veien stopper før våtmarksområdet ved Grisungvatna for å gi mulighet for restaurering av denne biotopen. Miljødirektoratet tilrår videre at veien inn til Vesllie ikke består, men tilbakeføres til naturtilstand.

Klima- og miljødepartementet tilrår etter en helhetsvurdering at Vålåsjøhøvegen blir liggende over våtmarksområdet mellom Storslågavatnet og Simontjønnin og at grensen mellom landskapsvern og nasjonalpark justeres her slik at veien blir liggende i landskapsvernområde, se nærmere kapittel 7.4. Når det gjelder veien inn til Vesllie, støtter departementet Miljødirektoratets tilråding.

4.4 *Einøvlingsdammen og ammunisjonslageret ved Storranden ("Igloen")*

Einøvlingsdammen

Fylkesmannen i Oppland anbefalte opprinnelig at Einøvlingsdammen skulle tilbakeføres. Etter høring tilrår Fylkesmannen at dammen tilbakeføres til naturlig tilstand.

Miljødirektoratet støtter Fylkesmannens vurderinger.

Klima- og miljødepartementet støtter Fylkesmannens og Miljødirektoratets syn og tilrår at dammen tilbakeføres.

Ammunisjonslageret ved Storranden ("Igloen")

Ammunisjonslageret var ikke et tema i høringen, men ble tatt opp i en henvendelse til Miljødirektoratet fra Oppland fylkeskommune etter høring.

Fylkeskommunen mener at Igloen har kulturminneverdi og ønsker å bevare den som et eksempel på forsvarets bruk av skytefeltet og restaureringsprosjektet. Forsvarsbygg stiller seg positive til dette og mener det vil være landskapsmessig heldig.

Miljødirektoratet stiller seg positive til bevaring av Igloen.

Klima- og miljødepartementet støtter forslaget om bevaring av Igloen.

4.5 *Forskrifter*

Det er foreslått endringer i forskriftene både for den foreslåtte utvidelsen av nasjonalparken og for foreslåtte nye Hjerkinns landskapsvernområde på bakgrunn av høringsuttalelsene og andre innspill i løpet av prosessen. Endringene er foreslått for å gi tilstrekkelig rom for både beitebruk og reiselivets bruk av områdene i fremtiden. De foreslåtte endringene er knyttet bl.a. til oppføring av bygninger av hensyn til beitebruk, ferdsel, motorferdsel og lavtflyging. Det vises til kapittel 7 hvor endringene er nærmere drøftet. I forskriften for Fokstugu landskapsvernområde har Miljødirektoratet foreslått en ny bestemmelse som åpner for bygging av broer og legging av klopper.

5 **Forvaltning av verneområdene**

Dovrefjell nasjonalparkstyre har forvaltningsmyndighet for Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalpark og tilliggende mindre verneområder. Klima- og miljødepartementet anbefaler i likhet med Fylkesmannen og Miljødirektoratet, at dette nasjonalparkstyret også får forvaltningsmyndigheten for den foreslåtte utvidede delen av nasjonalparken, den utvidede delen av Fokstugu landskapsvernområde og for det foreslåtte Hjerkinns landskapsvernområde.

I de foreslåtte verneforskriftene er det en bestemmelse om at det kan opprettes et rådgivende utvalg for å legge til rette for bred medvirkning i forvaltningen. Det er et rådgivende utvalg for de eksisterende verneområdene på Dovrefjell. Det kan vurderes hvorvidt det er behov for å supplere dette når verneområdene utvides.

Fylkesmannen har utarbeidet et utkast til forvaltningsplan. Etter et vernevedtak vil utkastet til forvaltningsplan måtte innarbeides i forvaltningsplanen for de eksisterende verneområder på

Dovrefjell. Det skal utarbeides en besøksstrategi som del av forvaltningsplanen. Besøksstrategien skal angi egnede lokaliteter for kanalisering av besøkende i nasjonalparken. Nasjonalparkstyret er ansvarlig for å utarbeide forvaltningsplanen, som skal på høring. Dovrefjell nasjonalparkstyre vedtok i mai 2013 å starte revisjon av forvaltningsplanen for eksisterende verneområder.

6 Høring av endringsforslaget

I tillegg til berørte grunneiere, rettighetshavere, kommuner og fylkeskommuner, har følgende hatt planen til uttalelse:

Dovre fjellstyre, Lesja fjellstyre, Norsk Villreinsenter Nord, Hjerkinnhus hotell, Hjelleseter, Hjerkin fjellstue & fjellridning, Kongsvold fjeldstue, Fokstugu fjellstue, Snøheim turisthytte, Hageseter turisthytte, Dovregubbens hall, Furuhaugli turisthytte, Trolltun gjestegård, Dombås fjellskole, Dombås motell, Pilegrimssenteret Dovrefjell, Bjorli Lesja næringslag, Dovre næringsforening, Nasjonalparkkrieket Reiseliv AS, Magalaupe camping, Oppdal safari, Moskus safari Dovrefjell, Trollstua, Kvistli islandshester, Funkibator, Dahlen Husky, Moskusstuggu overnatting og Kultursenter, Villreinnemnda for Snøhetta og Knutshø, Fylkesmannen i Sør-Trøndelag, Villreinnemnda for Snøhetta og Knutshø, Snøhetta villreinutvalg, Lesja beitesamlag, Jora beitelag, Allmenningstyret i Dovrefjell, Grisungvatnet sameige, Dombås Røde Kors hjelpekorps, Lesja Røde Kors hjelpekorps, Lesja sau og geitalslag, Lesja bondelag, Lesja og Dovre bonde og småbrukerlag, Dovre sau og geitalslag, Dovre bondelag, Jora beitelag, Dovre beitelag, Joramo bygdealmening, Dovre jeger- og fiskerforening, Statskog SF, , Dovrefjell nasjonalparkstyre, Fylkesmannen i Hedmark, Fylkesmannen i Møre og Romsdal, Fylkesmannen i Sør-Trøndelag, DNT Oslo og Omegn, Mjøsen Skog, Statens vegvesen Region øst, Opplandskraft, Eidefoss AS, Statkraft Energi Region Midt-Noreg, Oppland Energiverk, Folkeaksjonen Redd Dovrefjell, FNF Oppland, Naturvernforbundet i Oppland, Norsk ornitologisk forening Oppland, Hedmark og Oppland fuglehundklubb, Fuglehundklubbenes forbund (FKF), Dovrefjell fuglehundklubb, Norsk hundekjørerforbund, Oppland bondelag, Oppland bonde- og småbrukerlag, Oppland sau og geit, Bevar Dovrefjell mellom Istidene, AVINOR AS, Direktoratet for mineralforvaltning, Biologisk institutt Universitetet i Oslo, Den Norske Turistforening, Fakultetet for naturvitenskap og teknologi NTNU, Forsvarsbygg, Framtiden i våre hender, Friluftslivets fellesorganisasjon, Friluftsrådernes Landsforbund, Jernbaneverket, Kjemisk Forbund, Kommunesektorens organisasjon (KS), Luftfartstilsynet, Natur og Ungdom, NHO Reiseliv, Norges Bondelag, Norges Jeger- og Fiskerforbund, Norges Fjellstyresamband, Norges Geologiske Undersøkelser, Norges handikapforbund, Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité, Norges Luftsportforbund, Norges Miljøvernforbund, Norges Naturvernforbund, Norges Orienteringsforbund, Norges Skogeierforbund, Norges vassdrags- og energidirektorat, Norsk Biologforening, Norsk Bergindustri, Norsk Bonde- og Småbrukerlag, Norsk Botanisk Forening, Norsk Industri, Norsk institutt for naturforskning, Norsk institutt for Kulturminneforskning, Norsk institutt for skog og landskap, Norsk organisasjon for terrengsykling (NOTS), Norsk Orkideforening, Norsk Ornitologisk Forening, Norsk Sau og Geit, Norskog, Norsk Zoologisk Forening, NSB, NTNU, Riksantikvaren, SABIMA, Statens landbruksforvaltning, Statens Kartverk, Statkraft SF, Statnett SF, Stedsnavntjenesten for Midt-Norge, Stedsnavntjenesten for Østlandet og Agderfylkene, Universitetet for miljø- og biovitenskap, Universitetet i Bergen, Universitetet i Tromsø, Universitetets naturhistoriske museer og botanisk hage, Utmarkskommunenes sammenslutning, Vegdirektoratet, Villreindrådet i

Norge, WWF, Arbeids- og sosialdepartementet, Forsvarsdepartementet, Landbruks- og matdepartementet, Kommunal- og moderniseringsdepartementet, Nærings- og fiskeridepartementet og Samferdselsdepartementet.

Det kom inn totalt 50 høringsuttalelser til verneforslaget.

Forslaget om ny verneforskrift for Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalpark ble sendt på samtidig høring 24. februar 2017 til kommuner, fylkeskommuner, grunneiere og rettighetshavere innenfor foreslåtte verneområder, samt til lokale, regionale og nasjonale organ, og organisasjoner som er berørt av verneforskriften for eksisterende nasjonalpark og/eller kan ha interesse i saken. Det kom inn totalt 22 høringsuttalelser til endringsforslaget til ny nasjonalparkforskrift.

Dovre kommune og Lesja kommune støtter opp om å skjerme de innerste arealene, spesielt av hensyn til villreinen. Kommunene er imidlertid opptatt av at de ytre arealene må tilgjengeliggjøres for landbruk og lokal reiselivsturisme.

Oppland fylkeskommune og Møre- og Romsdal fylkeskommune påpeker at en forutsetning for at Snøheimvegen skal bestå er at bussregimet videreføres og praktiseres strengt for å sikre hensynet til villreinen. Oppland fylkeskommune mener Vålåsjøhøvegen bør bestå for å ivareta både beite- og villreinhensyn i området, men at veien bør stenges med bom og motorisert ferdsel langs forbeholdes rettighetshavere. Trøndelag fylkeskommune er opptatt av spillerom for utvikling av bærekraftig reiseliv i regionen, og at dette gjenspeiles i verneforskriftene.

7 Merknader til verneforslaget

7.1 Generelle merknader

Dovre kommune og Lesja kommune støtter opp om å skjerme de innerste arealene med hensyn til naturverdiene i området, spesielt villreinen. Lesja kommune påpeker at det er viktig at leveområdet og de spesielle trekkområdene for villrein sikres. Kommunen mener imidlertid at det er urimelig at storsamfunnets aktivitet og tiltak øker ferdselen i vesentlig grad, samtidig med en betydelig innskrenking av handlingsrommet for tradisjonell lokal bruk av fjellet. Kommunen mener også det er viktig for bygdesamfunnene at reiselivet i området tilstrekkelig areal og tidsrom for sine aktiviteter, slik at de kan ha en aktiv, lønnsom og bærekraftig næringssetning.

Norsk institutt for naturforskning (NINA) peker på at hovedformålet med vernet av Hjerkinnskytefeltet er å bedre forholdene for villrein og bevare store sammenhengende naturområder. En grunnleggende forutsetning for anbefalingene fra NINA i rapporten Horisont Snøhetta om at Snøheimvegen bør bestå, var at resterende veinett i skytefeltet fjernes. NINA viser til nasjonal plan for myrrestaurering og til at restaurering av våtmarka ved Grisungvatna og Vålåsjøhøvegen kan utgjøre viktige bidrag til restaurering av myr i Norge. Erfaringer fra restaureringsprosjektet viser at fylkesmannens forslag om at det kan legges ned stikkrenner for å bevare våtmarksverdier dersom Vålåsjøhøvegen bevares, ikke vil fungere tilfredsstillende.

NINA peker videre på sikkerhetsaspektet ved fremtidig vedlikehold knyttet til resterende eksplosiver langs veinettet.

Bevar Dovrefjell mellom istidene (BDMI) peker på at tidligere Hjerkins skytefelt er en nøkkelfaktor for villreinstammen i Dovrefjellene og at ved konflikt mellom verneverdiene må lokale/regionale nærings- og fritidsinteresser vike.

Norges naturvernforbund påpeker at villreinen er en norsk ansvarsart som vi har et europeisk hovedansvar for å bevare, og at vi nå har en enestående mulighet til å sammenføre tidligere oppsplittede arealer til beste for en større og mer levedyktig populasjon.

Forum for natur og friluftsliv Oppland (Oppland orienteringskrets, Oppland jeger- og fiskerforbund, Naturvernforbundet i Oppland, Norsk ornitologisk forening Oppland, samt Vestoppland krets og Gudbrandsdal krets av Norges speiderforbund) mener det er avgjørende at hensynet til villreinens nåværende bruk i tillegg til framtidig potensielle områdebruk vektlegges ved fastsetting av vernetyper, vernegrenser og forvaltningen av områdene. Organisasjonene peker på at vernevedtaket også må ivareta utfordringene vi står foran ved klimaforandringer for villreinen og fjelløkosystemet på en tilstrekkelig måte, og påpeker at større sammenhengende og lite påvirkede naturområder vil være mer robuste i den sammenheng.

Norsk friluftsliv og Norges jeger- og fiskerforbund støtter forslaget om vern av tidligere Hjerkins skytefelt i en felles høringsuttalelse, og viser til at hensynet til villreinen har vært et sentralt element i hele prosessen rundt avviklingen av Forsvarets virksomhet på Hjerkins og i prosessen med tilbakeføring av skytefeltet og utvidelsen av verneområdene på Dovre. De mener at målsettingen med vernet må være å sikre at villreinens rotasjonstrekk rundt Snøhetta opprettholdes og at villreinen kan krysse Snøheimvegen og Stroplsjødalen slik at den får tilgang på de gode vinterbeitene på østsiden av Snøhettamassivet, samtidig som det tas hensyn til friluftslivets interesser i området.

Landbruksdirektoratet mener høringsdokumentene gir et godt bilde av hvordan området benyttes i landbrukssammenheng og at forslagene til forskrifter ivaretar landbrukets interesser på en god måte.

Folldal Vekst AS, Hjerkins fjellstue og fjellridning, Kvistli islandshester, Dahlen husky og Savannah AS peker på at verneforslagets sentrale premiss bygger på påstanden om at presset på villrein i området er økende, og mener at Fylkesmannen ikke har vært i stand til å underbygge dette med fakta.

Fylkesmannen slutter seg til viktigheten av at verneforslaget bidrar til å ta vare på leveområdet til villreinen i Snøhetta og Knutshø villreinområder, og at det samtidig åpner for ferdsel og annen bruk som ikke skader verneverdiene. Fylkesmannen betrakter kunnskapsgrunnlaget som godt og mener det har gitt tilstrekkelige forutsetninger for tilrådingen i saken.

Miljødirektoratet støtter Fylkesmannens vurdering av kunnskapsgrunnlaget. Direktoratet mener det hører til sjeldenhetene at man har et så grundig dokumentert kunnskapsgrunnlag om verneverdiene for et foreslått verneområde som det som er innhentet for Hjerkins skytefelt.

Klima- og miljødepartementet viser til omtalen av kunnskapsgrunnlaget i kapittel 1.3 foran og slutter seg ellers til Miljødirektoratets vurderinger.

7.2 Vernealternativer

Følgende alternativer var på høring:

- 1: Utvidelse av Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalpark, nytt Hjerkinsk landskapsvernområde og en mindre utvidelse av Fokstugu landskapsvernområde. Alle veier, inkludert Snøheimveien, tilbakeføres til naturtilstand.
- 2: Utvidelse av Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalpark, nytt Snøheimvegen biotopvernområde, nytt Hjerkinsk landskapsvernområde og en mindre utvidelse av Fokstugu landskapsvernområde. Snøheimvegen, Vålåsjøhøvegen og veien fram til Vesllie/Rollstadsætra består.

NTNU Vitenskapsmuseet anbefaler vernealternativ 1 ettersom dette klart best sikrer de store naturfaglige verdiene som inngår i premissene for vernet av det aktuelle området, uavhengig av hvilken løsning som blir fremmet for Snøheimvegen. Vitenskapsmuseet er spesielt negative til fortsatt bruk av Vålåsjøhøvegen (inkludert sykling), da aktiviteter langs denne lett kommer i konflikt med villreinsens bruk av arealene rundt Vålåsjøhøvegen om seinsommeren og ut over høsten, i tillegg til at denne veitraseen berører en rekke verdifulle vilthabitater og naturtyper, samt flere store kulturminner.

Forum for natur og friluftsliv Oppland (FNF Oppland), Norsk friluftsliv og Norges jeger- og fiskerforbund og Norges naturvernforbund støtter vernealternativ 1, men at Snøheimvegen består, og da som biotopvernområde (som i vernealternativ 2) med skyttelbuss og reguleringer av øvrig ferdsel. Ut over dette går organisasjonene imot øvrige deler av vernealternativ 2 av hensyn til villreinen. Norges naturvernforbund mener det er avgjørende at det øvrige veinettet tilbakeføres og gjøres økologisk funksjonelle for områdets flora og fauna.

Villreinnemnda for Snøhetta og Knutshø uttaler at vernealternativ 1 er det ideelle ut fra hensynet til villreinen, men mener ut fra realitetene i området – både med Snøheim, Snøheimvegen, jernbane og E6 at vernealternativ 2 vil være et bedre alternativ.

Dovre kommune mener vernealternativ 1 ikke er et akseptabelt alternativ av hensyn til særlig beitenæring og reiseliv. Kommunen peker på at beitenæringen er helt avhengig av veinettet slik det framstår i vernealternativ 2 med noen små korrigeringer, og at reiselivet i stor grad er avhengig av særlig Snøheimvegen inn til Snøheim for transport av folk, varer etc. Kommunen viser til hytter og buer i området, og til at fjerning av veinettet vil medføre mange søknader om motorferdsel. Kommunen mener etter en samlet vurdering at vernealternativ 2, med noen små justeringer, er akseptabelt for de fleste av landbruksinteressene.

Lesja kommune ønsker vernealternativ 2 med veier og en større andel landskapsvern. Kommunen mener at vernealternativ 1 ikke er tilrådelig for å kunne utvikle bygdene med beitenæring, reiseliv mm.

Snøhetta villreinutvalg går inn for vernealternativ 2, men med enkelte ekstra restriksjoner for å ivareta hensynet til villreinen.

Dovre fjellstyre og Lesja fjellstyre foretrekker vernealternativ 2 fordi fjerning av veisystemet vil føre til en stor omlegging av beitebruken. Selv om trafikken til Snøheim og Snøhetta vil reduseres sterkt hvis veien fjernes, vil antall personer som kommer inn til Snøheim fortsatt være stor nok til å hindre villreintrekk. De peker også på at Snøheimvegen vil ha stor betydning for utnyttelse av bruksretter og jakt/fiske.

Oppland fylkeskommune, Oppdal kommune og Furuhaugli turisthytter AS foretrekker vernealternativ 2. Oppland fylkeskommune mener vernealternativ 2 med foreslåtte justeringer balanserer bruk og vern på en bedre måte enn vernealternativ 1. Fylkeskommunen peker spesielt på at Vålåsjøhøvegen bør bestå for å ivareta både beite- og villreinhensyn i området.

Sør-Trøndelag fylkeskommune anbefaler vernealternativ 2, men anbefaler generelt at retningslinjene for organisert ferdsel endres slik at de vil kunne ta høyde for en ønsket utvikling med bruk av kvalifiserte guider.

Landbruksdirektoratet mener at det ut fra konsekvensvurderingen vil være naturlig å anbefale at man går videre med vernealternativ 2. Direktoratet har likevel forståelse for at det kan være andre tungtveiende hensyn som gjør at vernealternativ 1 foretrekkes. I så henseende er svært viktig at de lokale næringsutøverne inkluderes i den videre prosessen for å sikre at forutsetningene for å drive landbruk i området blir best mulig.

Dovrefjell nasjonalparkstyre går inn for vernealternativ 2, med noen justeringer.

NVE foretrekker vernealternativ 2 fordi en del av Lille Ringvei fra Snøheimvegen parallelt med E6/jernbanen er adkomstvei for målestasjonen deres 109.21 Driva v/Svåni.

Fylkesmannen tar i sin tilrådning utgangspunkt i alternativ 2. Arealet foreslås fordelt mellom nasjonalpark og landskapsvernområder på bakgrunn av inngrepsstatus, egenskaper ved landskapet samt hensynet til verneverdiene – særlig villreinenes funksjonsområder og bl.a. fjellrev. Fylkesmannen tilrår at områdene nærmest E6, der det ikke er behov for like strenge bestemmelser som i de indre områdene, vernes som landskapsvernområde. Fylkesmannen foreslår en mindre justering sammenlignet med høringsforslaget i grensa mellom nasjonalpark og landskapsvernområde ved Grisungen for å åpne for at Vålåsjøhøvegen kan forlenges med ca. 750 meter og gå over våtmarksområdet mellom Storslågåvatnet og Simontjønnin.

Fylkesmannen tilrår at biotopvern som var foreslått i høringen, ikke benyttes, og at Snøheimvegens første del ligger i landskapsvernområdet, og at den indre delen av veien ligger i nasjonalparken. Dette vil gi færre verneområder og etter Fylkesmannens syn være lettere å forholde seg til for brukere og i den løpende forvaltningen av verneområdene. Fylkesmannen vurderer at biotopvern ikke er en egnet verneform langs Snøheimvegen ut fra naturmangfoldlovens bestemmelser. I.h.t. naturmangfoldloven § 38 skal et biotopvernområde utgjøre et økologisk funksjonsområde for en eller flere nærmere bestemte arter, i dette tilfellet

villrein. Fylkesmannen viser til at selv om det i utgangspunktet ikke skal ligge veier i nasjonalparker, jf. naturmangfoldloven § 35, finnes det unntak fra dette, som f.eks. i Jotunheimen og Rondane nasjonalparker. Fylkesmannen mener det ikke vil gi uheldige presedensvirkninger om deler av Snøheimvegen blir liggende i nasjonalparken, ut fra at det er en eksisterende vei, og ut fra den helt spesielle forhistorien til veien.

Miljødirektoratet støtter i all hovedsak Fylkesmannens tilråding, men foreslår enkelte endringer når det gjelder avgrensning, verneform og veier, se punkt 7.3 og 7.4.

Klima- og miljødepartementet slutter seg til Miljødirektoratets vurderinger og viser til omtalen i punkt 7.3 og 7.4.

7.3 Verneformer og grenser

Statens vegvesen Region øst og Vegdirektoratet påpeker at det for større endringer og eventuell omlegging av E6 med sideanlegg i framtida vil bli prosesser som følger plan- og bygningsloven og at avklaring i forhold til vernebestemmelsene vil bli en del av planprosessen, der hensynet til vern må avklares og drøftes i forhold til krav om en trafikksikker vei.

Bane NOR og Jernbanedirektoratet ønsker primært at grensene for Hjerkinns landskapsvernområde justeres slik at jernbanen ikke inngår i verneområdet. Subsidiært ber de om at vernebestemmelsene endres.

Samferdselsdepartementet viser til høringsuttalelsene fra Statens vegvesen og Bane NOR SF og har ikke ytterligere merknader.

Furuhaugli turisthytter, Dovre kommune, Lesja kommune, Oppland fylkeskommune, Jora beitelag og Faglagene i Oppland, Dovre og Lesja stiller spørsmål med bruken av verneformen biotopvernområde og mener det ikke er hensiktsmessig å innføre en tredje type verneform for Snøheimvegen. Disse mener det vil være tilstrekkelig å bruke verneformene landskapsvernområde på nedre del og nasjonalpark på øvre del, for å styre ferdselen og ivareta trekkområdet til villreinen. Jora beitelag peker på at verneformen biotopvern ikke bør benyttes da den kompliserer grenser og forvaltning, og vil gjøre at folk vil ha vanskelig for å forstå hvordan og hva man skal rette seg etter.

Lesja kommune foreslår at landskapsvernområdet utvides ved Grisungen slik at alle vann blir i samme verneform og slik at vei og landskapsvern går opp til Buahøin som et avbøtende tiltak for beitebruk i området mot Grøndalen der veien blir fjernet. Kommunen mener det er mulig å kunne bevare veien og samtidig gjennomføre avbøtende tiltak for rikmyra i området.

Både Lesja kommune og Dovre kommune foreslår en utvidet sone rundt Hjerkinns Viewpoint Snøhetta uten vern, samt å utvide landskapsvernområdet ved Vålåsjøhø og slik at Haukberget II også blir innlemmet i dette.

Lesja fjellstyre mener at landskapsvernområdet bør forlenges helt opp på Buahøin. Faglagene i Oppland, Dovre og Lesja mener også at grensen mellom landskapsvernområde og nasjonalpark ved Grisungen må justeres for å tilrettelegge for beitebruk i tråd med de avbøtende tiltak som framkommer av KU for landbruk.

Dovre jeger- og fiskerforening viser til at Storranden er nevnt som et mulig konfliktområde (ferdsel og villrein) og mener at nasjonalparkgrensa over Storranden bør vurderes justert til grensa mellom Dovrefjell statsallmenning og Hjerkinnt utmåling. Jeger- og fiskerforeningen foreslår også at grensa mellom nasjonalpark og landskapsvern i området Vålåsjøhø og Geitberget sammenfaller med grensa mellom statsallmenningen og utmålingen.

Dovrefjell nasjonalparkstyre går inn for vernealternativ 2 med følgende justeringer:

- Biotopvernområdet tas ut og erstattes med henholdsvis nasjonalpark og landskapsvernområde
- Landskapsvernområdet utvides i samsvar med Dovre kommunes innspill.
- Grensa mellom nasjonalpark og landskapsvernområde bør være slik at den indre grensa for et ev. bruksområde også følger denne grensa.

Fylkesmannen tilrår at både Snøheimvegen, Vålåsjøhøvegen og veien inn til Vesllie blir liggende og tilrår derfor også endringer og justeringer med utgangspunkt i foreslåtte verneformer med grenser i vernealternativ 2.

Fylkesmannen viser til kritikken mot bruken av verneformen biotopvernområde og at til de fleste høringsinstansene som sier noe om dette går inn for at biotopvernområdet erstattes med nasjonalpark på den innerste delen, og landskapsvernområde på den ytterste delen. Det vil si at veien får samme verneform som området rundt. Fylkesmannen vurderer det også slik at biotopvern ikke er en egnet verneform langs Snøheimvegen ut fra naturmangfoldlovens bestemmelser. Fylkesmannen viser til at det finnes unntak fra utgangspunktet om at det ikke bør ligge veier i nasjonalparker, og at det ikke vil gi uheldige presedensvirkninger om deler av Snøheimvegen blir liggende i nasjonalpark, ut fra at det er en eksisterende vei og ut fra den helt spesielle forhistorien til veien i denne verneplanen. Fylkesmannen tilrår på denne bakgrunnen at biotopvernområdet erstattes av henholdsvis nasjonalpark og landskapsvern.

Fylkesmannen tilrår at grensen mellom nasjonalpark og landskapsvernområde i Grisungen endres slik at Vålåsjøhøvegen kan beholdes i landskapsvernområdet over våtmarksområdet mellom Storslågavatnet og Simontjønnin, fram til der stien går ned mot hytter og buer ved vatna.

Fylkesmannen ser imidlertid ingen gode nok grunner til å justere grensene slik at Simontjønnin blir liggende i landskapsvernområde istedenfor nasjonalpark. Fylkesmannen viser til at verneforskriften for nasjonalparken åpner for tillatelser til utsetting av fisk, kalking av vann og elver, samt opplag av båt etter søknad, og slike tillatelser kan gis for flere år av gangen.

Fylkesmannen tilrår ikke å utvide landskapsvernområdet lenger nordover i den indre, sentrale delen av området slik både Dovre og Lesja kommune har foreslått. Fylkesmannen viser til at viktigste delformålet med både Stortingsvedtaket i 1999 og forslaget om vern av tidligere Hjerkinnt skytefelt er å ivareta og bedre forholdene for villreinen. Hovedstrategien for å ivareta

dette hensynet er å åpne opp for aktiviteter i den ytre delen av området og samtidig skjerme de indre delene. Dersom dette området gjøres om til landskapsvernområde mister forvaltningsmyndigheten muligheten til å styre organisert ferdsel til fots også i den indre delen av området. Av samme grunn tilrår Fylkesmannen at noe av nasjonalparkarealet fra vernealternativ 1 beholdes i området ved Vesllie. Området rundt Vesllie er helt sentralt for villreinenes trekk videre innover i Grisungdalen, det oppfyller naturmangfoldlovens krav til nasjonalpark, og det er viktig at forvaltningsmyndigheten beholder nødvendige verktøy for å styre ferdselen her.

Fylkesmannen tilrår imidlertid å imøtekomme kommunenes forslag om utvidelse av landskapsvernområdet langs Vålåsjøhø i stor grad. Det er med dette gjort en avveining mellom hensynet til villreinen, som i stor grad bruker Vålåsjøhøe som beiteområde, og hensynet til brukerinteressene som blir mer vektlagt her. Etter Fylkesmannens vurdering er det viktigere å sikre at villreinen trekker inn i området gjennom strengere styring i området rundt Kolla og i de sentrale delene inkludert inngangen mot Grisungdalen i området rundt Vesllie.

Fylkesmannen tilrår justeringer i grensen mellom landskapsvernområdet og ikke-vernede områder rundt Hjerkinns så langt det er mulig. Da blir noe mindre areal rundt Hjerkinns vernet, men likevel tilstrekkelig slik at hensynet til verdifulle naturtypelokaliteter i dette området blir ivaretatt.

Fylkesmannen viser til at grensa for Hjerkinns landskapsvernområde slik den foreslås nord for Hjerkinns og Tverrfjellet er delvis sammenfallende med vernegrensa for eksisterende Drivdalen/Kongsvoll/Hjerkinns landskapsvernområde, som går på østsiden av E6. Dermed blir både målestasjonen ved Svåni, jernbanen og E6 liggende innenfor verneforslaget slik at det blir et sammenhengende verneområde i dette området. Fylkesmannen viser til at både Bane NOR og Jernbanedirektoratets behov for direkte hjemmel i vernebestemmelsene som åpner for nødvendige oppgraderingstiltak som ikke går ut over jernbanens over- og underbygning og tilrår at disse gjennomføres i verneforskriften.

Miljødirektoratet følger i stor grad Fylkesmannens tilrådning til grenser, men tilrår blant annet at Vesllie tas inn i nasjonalparken, jf. punkt 7.5, og at Snøheimvegen skilles ut i eget landskapsvernområde med biotopvern.

Direktoratet viser at nasjonalparker i henhold til naturmangfoldloven § 35 skal være "uten tyngre naturinngrep", og mener det ikke er hjemmel for å verne Snøheimvegen, med regulær busstrafikk i turistsesongen, som nasjonalpark. Det finnes i dag veistrekninger i nasjonalparker som bl.a. Rondane og Femundsmarka. Miljødirektoratet mener innlemmelsen av Snøheimvegen i nasjonalparken vil bidra til å uthule verneformen og at det kan bidra til en uheldig presedens ved etablering av nye eller utvidelse av eksisterende nasjonalparker.

Direktoratet viser bl.a. til anbefalingen i rapporten *Horisont Snøhetta* og påpeker at tallet på gående og syklist langs Snøheimvegen må holdes på et lavt nivå i turistsesongen, som sammenfaller med villreintrekket. Ved verneformen landskapsvern er det ikke hjemmel for å regulere ferdsel til fots, som f.eks. natursafarivirksomhet. Biotopvern gir derimot hjemmel for slik regulering og direktoratet foreslår at det opprettes et nytt landskapsvernområde med samtidig

biotopvern som omfatter Snøheim, Snøheimvegen og et område sør-øst i utredningsområdet. Biotopvernet foreslås primært for å ivareta trekkorridorene nord- og sør for Kolla når villreinen trekker fra kalvingslandet i Stroplesjødalen på ettersommeren, og for å ivareta vandringsrommet til villreinen omkring Vålåsjøhøvegen.

Klima- og miljødepartementet slutter seg til Miljødirektoratets vurderinger. Departementet viser til at landskapsvernområde kombinert med biotopvern er benyttet i en rekke tilfeller der det er nødvendig med særskilt beskyttelse av dyrelivet innenfor et landskapsvernområde. En slik løsning vil etter departementets syn være enkel for de ulike brukergruppene å forholde seg til.

Departementet mener jernbanen og E6 i den nordøstre delen av utredningsområdet bør inngå i det nye landskapsvernområdet for å unngå en uhensiktsmessig smal uvernet passasje i området. Slik grensen nå er foreslått, blir det god sammenheng i verneområdene. Departementet vil dessuten bemerke at E6 og jernbanen er innlemmet i Drivdalen/Kongsvoll/Hjerkinn landskapsvernområde nord for det aktuelle området. For øvrig er verneforskriften tilpasset og endret for å imøtekomme Bane NORs behov, se punkt 7.9.5.

7.4 Vålåsjøhøvegen og veien inn til Vesllie

Forsvarsbygg viser til at de fleste veistrekningene innenfor skytefeltet, er Forsvarsbyggs eiendom, og at de ligger på leid grunn der Statskog er grunneier. Verken Statskog eller Forsvarsbygg ønsker å overta eller ha ansvar for gjenliggende veier etter 2020. Det er derfor helt nødvendig med en ansvarsoverdragelse til tredjepart for de veistrekninger som eventuelt måtte bli liggende. Denne må godkjennes av både Forsvarsbygg og Statskog. Videre vil Forsvarsbygg vurdere behov for sikkerhetstiltak for veier som eventuelt skal bli liggende. Forsvarsbygg kan gjennomføre visse tiltak gjennom Hjerkinn PRO slik at det skal være trygt med normal drift og vedlikehold i fremtiden, men forbeholder seg likevel retten til å legge til grunn visse retningslinjer og premisser for hvordan drift og vedlikehold kan gjennomføres av sivile etter 2020.

Statskog har ikke innvendinger til at veistrekningene blir liggende, men med et strengt regime for bruk slik det er skissert i høringsforslaget. Statskog vil ikke overta ansvar for veistrekninger, men er åpen for at andre kan inngå avtale med Statskog om å ha veikroppen med tilhørende installasjoner liggende på statens grunn. Statskog mener Vålåsjøhøvegen bør gå over våtmarksområdet ved Grisungen slik den gjør i dag, for å lette arbeidet i forbindelse med beitebruken og tilkomsten til buene/ hyttene. Hvis strekningen over våtmarksområdet fjernes, faller etter Statskogs oppfatning mye av hensikten med å beholde Vålåsjøhøvegen bort.

Dovre kommune og Lesja kommune mener både Vålåsjøhøvegen og veien inn til Vesllie bør bestå. Lesja kommune mener veien ved Grisungen må gå opp til Buahø som avbøtende tiltak for fjerning av vei, og at dette er svært viktig for beitenæringen for tilsyn og sanking. Dette støttes også av Dovre fjellstyre, Lesja fjellstyre og Statskog.

Interimstyret for overtakelse og drift av Vålåsjøhøvegen og Vesllievegen bekrefter at nevnte interessegrupper tar ansvaret for å overta disse to veiene.

Oppland Bondelag, Oppland Bonde- og småbrukarlag, Dovre Bondelag, Lesja og Lesjaskog Bondelag, Lesja og Dovre Bonde- og småbrukarlag, Oppland Sau og Geit, Lesja Sau og Geit, Dovre Sau og Geit, Lesja Beitesamlaget og Dovre Beitelag (heretter kalt Faglagene i Oppland, Dovre og Lesja) har avgitt en samlet uttalelse og mener det vil være svært uheldig for beitenæringen om Vålåsjøhøvegen slutter før Grisungvatna. Det samme mener Jora beitelag. Faglagene viser til at dyrene bruker veien mellom vannene som en naturlig sti og fjerning av veien kan ha store konsekvenser for etablert beitemønster. Videre hevder faglagene at Grisungbekken mot vest er et hinder for beitedyr, og at de heller ikke kommer over de bløte partiene omkring vannene. Jora beitelag viser til at veien har vært der i over 60 år og at myra og fuglelivet trolig har tilpasset seg denne situasjonen. Beitelaget mener myra må ses i sammenheng med et større område og ønsker at landbrukshensynene skal vektlegges fremfor verneverdiene for myrområdet.

Statskog mener at veien fram til Grisungen bør gå over våtmarksområdet mellom Simontjønnin og Storslågåvatnet for å lette arbeidet med beitebruken og tilkomsten til buene/hyttene. Mye av hensikten med å beholde Vålåsjøhøvegen faller bort dersom strekningen over våtmarksområdet fjernes.

Foreningen Bevar Dovrefjell mellom istidene (BDMI) går sterkt imot å opprettholde Vålåsjøhøvegen og peker på at det ikke er akseptabelt at naturkvalitetene over myrområdene med den ekstremrike myra i Grisungen «ofres» for beiteinteressene. BDMI mener at den ekstremrike myra rundt Grisungvatna bør restaureres, og at dette også har en viss betydning for villreinen.

Dovrefjell nasjonalparkstyre anbefaler at veien til Vesllie bør være stengt med bom der den tar av fra Snøheimvegen. Nasjonalparkstyret mener at dersom Vålåsjøhøvegen skal beholdes fram til Grisungen, bør den beholdes så langt det er behov for den, for bruken av hyttene og for beitenæringen.

Grisungen sameie går inn for at Vålåsjøhøvegen skal bestå helt fram til Buahøa, og begrunner dette blant annet med redusert snøskuterkjøring, at tilbakeføring vil medføre nye og omfattende sår i naturen, vegen vil kunne virke kanalisierende og avlaste trafikk fra Gardsenden og Nysetra, samt at trafikken vil være ubetydelig i forhold til trafikken i de sentrale og mer sårbare deler av verneområdet. Sameiet mener også at tilbakeføring av veien over «Storslågåmyra» vil være ødeleggende for gytebekkene i området.

Fylkesmannen tilrår at Snøheimvegen beholdes, men uttaler at det er helt avgjørende for tilrådingen at skyttelbussregimet fungerer i overskuelig framtid. Dersom noe skulle oppstå slik at skyttelbussen ikke lenger bidrar til å redusere barriereeffekten av Snøheimvegen for villreinen, må det etter fylkesmannens syn gjøres en ny vurdering der fjerning av hele Snøheimvegen må være et alternativ. I den sammenheng bør også videre drift av Snøheim turisthytte vurderes opp mot villreinhensynet.

En tilråding om å også opprettholde Vålåsjøhøvegen og/eller veien inn til Vesllie er ifølge Fylkesmannen i strid med hensynet til villreinen. Å beholde Vålåsjøhøvegen vil videre ha store negative konsekvenser for naturmiljøet fordi den planlagte tilbakeføringen av veien med gjenoppretting av naturlige dreneringsmønster ville hatt en positiv påvirkning for en rekke verdifulle naturtypelokaliteter nær eller inntil denne veistrekningen. En tilbakeføring av Vålåsjøhøvegen er også sterkt ønskelig av landskapshensyn.

Fylkesmannen ser på den annen side det behovet særlig beitenæringen har for å beholde denne veistrekningen for å gjennomføre tilsyn og sanking. Tall fra kjørebøker viser at Vålåsjøhøvegen benyttes i langt større grad i forbindelse med beitebruket i området enn Snøheimvegen og veien inn til Vesllie. Fylkesmannen registrerer at Jora beitelag, Grisungen sameie og øvrige hytteeiere, og fjellstyrene er villige til å overta ansvaret for drift og vedlikehold av veien. Fylkesmannen tilrår derfor at Vålåsjøhøvegen blir liggende. Fylkesmannen uttaler at det er ønskelig å gjennomføre avbøtende tiltak ved å legge ned nye rør/stikkrenner under veilegemet på aktuelle plasser for å gjenopprette en mer naturlig vannhusholdning i de mest verdifulle naturtypelokalitetene som ligger nær eller inntil veien.

Etter en ny avveining av hensynet til naturmiljøet og landskapet opp mot hensynet til brukerinteressene, tilrår Fylkesmannen at Vålåsjøhøvegen blir liggende over våtmarksområdet mellom Storslågavatnet og Simontjønnin og fram til det første parkeringsområde der også stien mot Grisungvatna tar av.

Ut fra hensyn til både villrein og landskap, bør veien inn til Vesllie etter Fylkesmannens syn fjernes. Området rundt Vesllie er viktig for villreins trekk sørøst for Kolla og videre innover i Grisungdalen og mot Vålåsjøhø. Det er derfor svært viktig å unngå en økning i ferdselen her. Ved Vesllie er det imidlertid inngjerda områder med overflatedyrka mark, som benyttes av beitelaget i forbindelse med sanking. Disse kveene vil også være verdifulle i situasjoner med tap av beitedyr til jerv. Etter en helhetsvurdering, herunder med bakgrunn i at dette også er jerveprioritert område, tilrår Fylkesmannen å beholde veien inn til Vesllie, med bom ved starten av veien der den tar av fra Snøheimvegen. For å unngå at den samlede belastningen i dette området blir for stor og fordi det er svært viktig å ha muligheten til å styre ferdselen i dette området, tilrår Fylkesmannen at nasjonalparken utvides helt ned til kvea ved Vesllie, men med selve kveene og veien liggende i landskapsvernområdet. Fylkesmannen uttaler at det er avgjørende for denne løsningen at alle bygningene fjernes og at det heller ikke i framtiden blir gitt noen tillatelse til å sette opp tilsynsbu i dette området.

Miljødirektoratet viser til Prop.1 S (2017-2018) når det gjelder Snøheimvegen og støtter for øvrig Fylkesmannens tilrådning om begrenset bruk av Vålåsjøhøvegen og oppfordring om at veien bør stenges med bom for å avgrense trafikken.

Kunnskapsgrunnlaget er tydelig på at forstyrrelse som følge av ferdsel langs veinettet, både langs Snøheimvegen og langs Vålåsjøhøvegen, har stor negativ betydning for villreintrekkene. Anbefalingene fra rapporten Horisont Snøhetta er klare på at hvis Snøheimvegen består er det svært viktig at en ikke etablerer bruk eller andre inngrep som gir barrierer eller vesentlig negativ påvirkning på villrein på Hjerkin-platået. Villreinen har omfattende bruk av områdene i og rundt Vålåsjøhø fra ettersommeren og utover høsten og vinteren. Reinen bruker i dag begge sider av Vålåsjøhøvegen, noe som må ses i lys av at ferdsel og trafikk på veien er begrenset. Med en økende bruk er det stor fare for at ferdselen etter hvert vil skape en barriere som medfører arealunnvikelse hos villreinen, noe som vil resultere i både tapte beitearealer, tapt beitetid og økt energiforbruk. Det samme vil gjelde for veien inn til Vesllie, noe som vil gi reduserte muligheter for å gjenoppta bruken av Grisungdalen som viktig beite- og trekkområde vestover etter at dyra har krysset Snøheimvegen. I sum vil det å beholde de to veiene også føre til dårligere muligheter for å få gjenopptatt viktige sesongtrekk til og fra Rondane.

Villreinen i området er godt studert, og direktoratet mener vi per i dag har nok kunnskap til å forutse at en tilrettelegging for turisme med tilhørende økning av ferdsel langs Vålåsjøhøvegen og i området rundt Vesllie vil komme i konflikt med delformålet knyttet til villrein.

Tilbakeføring av veiene vil øke andelen av villmark og at det ligger en stor miljøgevinst knyttet til restaurering av rikmyrområdene langs Vålåsjøhøvegen. Rikmyr er en av naturtypene som Norge har et spesielt ansvar for under Bernkonvensjonen og er en naturtype som er leveområde for et stort artsmangfold, deriblant mange truede arter. Våtmarkslokalitetene langs Vålåsjøhøvegen klassifiseres til "viktig" i NINA rapport 1088. Lokalitetene oppnår ikke verdien "svært viktig" på grunn av dreneringsendringer forårsaket av veien.

Direktoratet mener ut fra en rent faglig vurdering at tilbakeføring av veinettet være alternativet som best oppfyller måloppnåelsen for restaureringsprosjektet og verneformålene. Direktoratet viser imidlertid til at Lesja og Dovre kommuner er meget klare på betydningen Vålåsjøhøvegen har for beitenæringen, og mener veien må bestå. Lokalpolitiske hensyn skal tillegges vekt i vernesaker, og Miljødirektoratet tilrår derfor at Vålåsjøhøvegen videreføres av hensyn til beitenæringens behov knyttet til spesielt tilsyn og sanking. Direktoratet forutsetter imidlertid begrensninger for bruk av veien knyttet til motorferdsel, organisert ferdsel og sykling. Direktoratet tilrår videre at veien stopper før våtmarksområdet ved Grisungvatna slik at denne viktige biotopen kan restaureres.

Veien inn til Vesllie og Rollstadsætra er en av de minst brukte veistrekningen i skytefeltet. Miljødirektoratet tilrår derfor at denne veistrekningen tilbakeføres av hensyn til opprinnelig prosjektplan, villrein- og landskapshensyn.

Klima- og miljødepartementet mener det vil være uheldig om våtmarksområdet ved Grisungvatna ikke restaureres, men ser samtidig at det vil være praktisk viktig for beitenæringen å beholde veien over våtmarksområdet for å lette beitebruk, tilsyn og sanking. Etter en avveining legger departementet avgjørende vekt på hensynet til beitenæringen her, og slutter seg til Fylkesmannens tilråding om at Vålåsjøhøvegen blir liggende over våtmarksområdet mellom Storslågåvatnet og Simontjønnin og fram til det første parkeringsområde der også stien mot Grisungvatna tar av. Grensen mellom landskapsvern og nasjonalpark i dette området justeres slik at veien blir liggende i landskapsvernområdet. Departementet mener eventuelt behov for drenering o.l. i tilknytning til Vålåsjøhøvegen bør vurderes i forvaltningsplanen. Departementet slutter seg ellers til Miljødirektoratets vurderinger.

7.5 Fjerning av bygningene i Vesllie

Dovre fjellstyre mener seterkveene må beholdes som et minimum for å forenkle sanking av beitedyr. Fjellstyret ønsker også å overta bygningene i Vesllie til bruk i forbindelse med ivaretagning av bruksrettene og ser behov for at bygningene i avgrensede perioder kan nyttes av næringslivet i Dovre.

Statskog mener at Jora beitelag / Dovre fjellstyre bør få beholde én bygning i Vesllie som tilsynsbu på de vilkår som går fram av fjelloven og viser til at Vesllie med eksisterende kve ligger godt til i forhold til samling og slipp av beitedyr og er viktig for kulturlandskapet.

Lesja fjellstyre mener at Vesllie/Rollstadsætra bør bevares som kulturminne og at Dovre fjellstyre bør få overta bygningsmassen hvis de ønsker det.

Dovre kommune viser til at Dovre fjellstyre ønsker å ta over ett av seterhusene i Vesllie og at bygningen er tenkt brukt i forbindelse med oppsyn, beitebruk og til bruk i annen næring (f.eks. hvileplass på rideturer etc.). Kommunen er enig i Fylkesmannens vurdering i at bruk av bygningene som rene utleiehytter/fritidsboliger ikke er ønskelig og mener at det derfor må settes vilkår ved overtakelsen om hvilken bruk som er godkjent.

Lesja kommune mener at seterhusene må bestå fordi seterområdene er et viktig lokalt kulturminne og området kan være aktuelt for organisert storferbeiting. Kommunen peker også på at fjellstyret og beitenæringa har meldt sin interesse og at beitenæringen har behov for sankekve ved Vesllie slik som det er foreslått i verneplanforslaget.

Forsvarsbygg registrerer at det gjennom verneplanen foreslås å tilbakeføre strømledningen fra Viewpoint Snøhetta til Vesllie og påpeker at en vesentlig forutsetning for dette er at alle bygg i Vesllie rives. Forsvarsbygg gjør videre oppmerksom på at det vil utgjøre et betydelig naturinngrep å fjerne hele kabelen.

Jora beitelag mener det beste alternativet hadde vært om setrene hadde blitt tilbakeført til landbruksformål, og beskriver Rollstadsætra som et viktig kulturminne, en viktig del av landskapsbildet og en del av identiteten for folk i området. Pr i dag har beitelaget et samleleve i tilknytning til setra. De peker også på muligheten til å benytte Rollstadsætra i felleskap med reiseliv og evt. andre brukerinteresser.

Dovre fjell nasjonalparkstyre anbefaler at Dovre fjellstyre får mulighet til å ta stilling til hva som skal skje med setrene i Vesllie, hvor dette bør avklares gjennom bruk av fjelloven og seterforskriften.

Fylkesmannen viser til at de tidligere setrene ved Vesllie har vært i Forsvarets eie siden 1960, at bygningsmassen hovedsakelig er i ganske dårlig forfatning og at de ikke benyttes til tilsyn av beitedyr. Fylkesmannen mener at den kulturhistoriske verdien ikke er av så stor betydning at de bør bevares. Dersom én eller flere bygninger beholdes forventes ferdselen i området å øke. Fylkesmannen bemerker at det er viktig å sikre villreintrekket fra Kolla og videre innover Grisungdalen og mot Vålåsjøhø. I den sammenheng må ferdselen i områdene ved Vesllie være begrenset. Som omtalt ovenfor tilrår Fylkesmannen at veien inn til Vesllie består for at beitebrukere skal ha tilgang til de to overflatedyrkede kvea der. Jora beitelag bruker i dag kvea i forbindelse med sanking av dyr, og Fylkesmannen anbefaler at kvea kan bestå. Området med samleleve og vei må ifølge Fylkesmannen inngå i landskapsvernområdet ut fra inngrepssituasjonen. En forutsetning for å tilrå at veistrekningen består er at alle bygningene på Vesllie fjernes slik at det ikke tilrettelegges for annen bruk enn i forbindelse med samleleve, jf. vurdering av samlet belastning. Fylkesmannen bemerker også at forvaltningsmyndigheten ikke kan styre bruk av bygninger i landskapsvernområder.

Fylkesmannen viser for øvrig til at det er en hjemmel i de foreslåtte verneforskriftene til å kunne tillate ombygging og oppføring av anlegg og innretninger, herunder gjerder og sankekveer, i regi

av beitelag. Fylkesmannen tilrår også å utvide denne hjemmelen slik at det kan tillates oppføring av tilsynsbuer i regi av beitelag. Fylkesmannen legger imidlertid til grunn at det ikke kan etableres tilsynsbu ved Vesllie, jf. hensyn til rein. Fylkesmannen viser til at det uansett ikke er et slikt behov ved Vesllie iht. konsekvensutredningen for landbruk.

Fylkesmannen tilrår at de synlige delene av strømkabelen fram til Vesllie fjernes, men er enig med Forsvarsbygg i at resten av kabelen som ligger under bakken bør bli liggende for å unngå nye inngrep.

Miljødirektoratet støtter Fylkesmannens tilrådning om fjerning av bygningene ved Vesllie og vurderingen av tiltak knyttet til strømkabelen fram til Vesllie.

I motsetning til Fylkesmannen tilrår direktoratet at veien til Vesllie tilbakeføres og at området der bygningene ligger vernes som nasjonalpark. I en nasjonalpark har man hjemmel til å regulere ferdsel, men direktoratet tilrår likevel at bygningene fjernes og at området skal tilbakeføres i naturlig tilstand i så stor grad som mulig. Direktoratet viser til Fylkesmannens vurdering om forventet økning av ferdsel knyttet til bygningene og mener det ikke er ønskelig med bygninger som kan bidra til ferdsel inn i dette området, av hensyn til villreintrekket som går sør for Kolla og for å minimere antall inngrep i nasjonalparken.

Som et avbøtende tiltak for beitenæringen foreslår Miljødirektoratet at det kan vurderes å flytte kveene ved Rollstadsætra til en plassering nærmere Snøheimvegen for å lette tilgangen til sankekveer i området.

Klima- og miljødepartementet støtter Miljødirektoratets vurderinger.

7.6 Tilbakeføring av Einøvlingsdammen

FNF Oppland og Norges naturvernforbund mener at Einøvlingsdammen bør fjernes, i tråd med Stortingets intensjoner i vedtaket fra 1999.

Forsvarsbygg er forberedt på å måtte dekke merkostnaden ved bruk av fjernstyrt maskin, hvis damkrona skal tilbakeføres. Forsvarsbygg forventer en formell henvendelse dersom det er ønske om at Forsvarsbygg skal vurdere å påta seg saneringen av damkrona som et oppdrag.

Dovre kommune mener at Einøvlingsdammen bør få ligge som i dag fordi fjerning av dammen vil medføre at et om lag 100 dekar stort område vil bli liggende som en steinørken i overskuelig framtid siden dammen ligger 1384 moh. og vekstvilkårene er harde. Kommunen mener at tilsynet av dammen og ev. reparasjonsarbeider vil bli sjeldne og vil kunne fungere uten problemer som i alle andre verneområder med tilsvarende anlegg.

Lesja kommune støtter Dovre kommunes syn.

Dovrefjell nasjonalparkstyre ønsker ikke at Einøvlingsdammen tilbakeføres som naturområde.

Fylkesmannen viser til at Einøvlingsdammen ikke har noen funksjon eller bruksverdi. Dammen med en damkrone på 150 meter er teknisk inngrep som ligger sentralt i området som foreslås som nasjonalpark. En fjerning av damkrona vil medføre at vannstanden vil senkes med ca. 1 meter til opprinnelig vannstand før 1969. Dette vil innebære at vannflatens areal vil reduseres med ca. 100 dekar fra 476 til 375 dekar. Området ligger høyt og naturlig revegetering vil skje svært sakte,

både på ny eksponert strandsone og på nye inngrep på land. Tiltaket vil vanskeliggjøre bruk av to naust som ligger ved vatnet. Dette kan kompenseres ved å flytte naustene til ny vannkant.

Fylkesmannen mener det bør være mulig å påskynde revegetering med å fylle på masser i en del av områdene som blir liggende eksponert dersom damkrona fjernes. Det er ikke gjort spesielle vurderinger av påvirkningen på fisk, men Fylkesmannen er kjent med at det var fisk i vannet også før dammen ble oppdemmet. Fylkesmannen anbefaler at dammen tilbakeføres til naturlig tilstand. Fylkesmannen mener det er viktig at det fylles på med masser i delområder for å avbøte det visuelle inntrykket når nye strandarealer blir liggende åpent. Tilbakeføring vil i tillegg fjerne behovet for tilsyn og evt. utbedringer av dammen for all fremtid. Dermed vil det også ligge til rette for at kjøresporet inn til Einøvlingsdammen kan gro igjen. Kulturmiljøet som omfatter Einøvlingsvatna er vurdert å ha stor verdi, med funn av fiske- og fangstrelaterte kulturminner fra ulike perioder. Siden Einøvlingsvatnet er demt opp kan det derfor være kulturminner som ligger under vannet. Tiltaket vil derfor gi muligheter for funn av hittil ikke registrerte kulturminner. Dersom tiltaket skal gjennomføres, må gjennomføringen samordnes med naturrestaureringen ellers i skytefeltet og før adkomstmulighetene for nødvendige anleggsmaskiner fjernes. Etter Fylkesmannens vurdering er det bare Forsvarsbygg som kan stå for den praktiske gjennomføringen av tiltaket, jf. sikkerhetsmessige hensyn. Det vil kreve at det blir gitt et tilleggsoppdrag til Forsvarsbygg.

Miljødirektoratet støtter Fylkesmannens vurdering.

Klima- og miljødepartementet støtter forslaget om å tilbakeføre Einøvlingsdammen. Dammen er et sivilt anlegg og omfattes derfor ikke av Forsvarsbyggs naturrestaureringsprosjekt. Dammen eies av Statskog, som også vil ha ansvar for den fremtidige damsikkerheten dersom dammen blir liggende, herunder ansvar for jevnlig tilsyn og eventuelle nødvendige tiltak. Tilbakeføring vil fjerne behovet for tilsyn og eventuelle utbedringer av dammen for all fremtid.

7.7 Ammunisjonslageret ved Storranden ("Igloen")

Oppland fylkeskommune ber i innspill til Miljødirektoratet etter avsluttet høring om at direktoratet vurderer bevaring av et ammunisjonslager ved Storranden kalt "Igloen". Installasjonen ifølge fylkeskommunen oppført på 80/90-tallet og har god gjengroing på den tilsådde overflaten. Vestre del av Igloen framstår dermed som en terrengtopp. Mot øst er en betongvegg. Platehallen som står foran bunkeren i dag skal fjernes, men fjerning av Igloen vil ifølge fylkeskommunen utgjøre et stort inngrep som deretter må tilgroes. Fylkeskommunen mener at Igloen har kulturminneverdi og ønsker å bevare den som et eksempel på forsvarrets bruk av skytefeltet og restaureringsprosjektet.

Forsvarsbygg stiller seg positive til forslaget og støtter oppunder fylkeskommunens vurderinger. Forsvarsbygg uttaler at det særlig vil det være heldig rent landskapsmessig i et område som fra før har en av de større landskapsmessige påvirkningene i skytefeltet.

Miljødirektoratet stiller seg positive til bevaring av "Igloen".

Klima- og miljødepartementet tilrår at ammunisjonslageret ("Igloen") beholdes.

7.8 Bruer

Lesja kommune mener bruene over Grøna må bestå dersom beitenæringen ønsker det, både for næringen og for sikkerhetsmessige forhold i fjellet for folk. Dersom beitenæringen ønsker nye bruer, mener kommunen at det må sikres penger til dette gjennom f.eks. at reduserte kostnader Forsvarsbygg får for å restaurere tilbake færre veistrekninger bør kunne brukes på slik som nye bruer. Kommunen ber videre om at det blir vurdert at der det blir fjernet vei, kan det bli liggende hele eller deler av en sti igjen som avbøtende tiltak for beitenæringen, særlig gjennom Grøndalen og fra Maribu til Snøheimvegen.

Dovre kommune støtter Lesja kommunes merknader omkring bruene i Grøndalen, og at det i alle tilfeller må kunne settes opp nye bruer. Dovre kommune foreslår videre at brua over Stridåe ikke fjernes, og viser til at den letter både sanking og tilsyn i Svånådalen og Grøndalen og er samtidig lett tilgjengelig for vedlikehold.

Dovrefjell nasjonalparkstyre sier at dersom «Einøvlingsveien» fortsatt skal kunne brukes, bør brua ved Haukberget beholdes, eller det må være mulig å kjøre den gamle Snøheimvegen fra der den tar av fra veien til Vesllie, og at det er en fordel for villreinen at transport til buene ved Einøvlingvatnet foregår om sommeren, og ikke om vinteren.

Fylkesmannen har forståelse for ønsket om å få beholde enkelte bruer når veistrekninger fjernes, både av økonomiske og praktiske hensyn. Fylkesmannen viser til befaringen som ble gjennomført med beitelaget og fjellstyrene i 2016 der det var enighet om at Stridåbrua bør kunne beholdes. Brua ligger bare ca. 30 meter fra Snøheimvegen, dvs. tett på et tyngre teknisk inngrep og dermed også lett tilgjengelig for nødvendig vedlikehold samtidig som den står solid med betongelementer på fjell. Fylkesmannen mener det samtidig bør legges enkelt til rette for parkering mellom Snøheimvegen og Stridåbrua i forbindelse med beitebruk og at dette vil være et godt utgangspunkt for tilsyns- og sanketurer innover mot Svånåbu. Tilsvarende vurderinger taler for at også selve brua ved Haukberget bør kunne beholdes for adkomst innover mot Einøvlingen i forbindelse med beitebruken.

Miljødirektoratet uttaler i sin tilråding og i utdypende e-post 8. mars 2018 at tyngre inngrep, som bruene utgjør, ikke skal ligge i en nasjonalpark jf. naturmangfoldloven § 35. Stridåbrua og brua ved Haukberget er to kraftige betongbruer dimensjonert for 70-tonns stridsvogner, og utgjør fremmedelementer i et verneområde. Det vil også være et vedlikeholdsbehov på bruene og brufundamentene. Miljødirektoratet tilrår at bruene tilbakeføres i henhold til prosjektplanen, primært av landskapshensyn, men også fordi nødvendig vedlikehold av disse både er kostbart og krevende. Miljødirektoratet påpeker at bruene, ved behov, kan erstattes med enklere trebruer med fast kjøre/gangbane og med rekkverk på begge sider, dimensjonert slik at beitedyr kan krysse og også slik at det kan være mulig å kjøre over med en ATV. Disse vil utgjøre et mindre inngrep i landskapet samtidig som de medfører mye lavere driftskostnader. De nye bruene bør plasseres i samarbeid med beitenæringen.

Miljødirektoratet viser til Horisont Snøhettas klare anbefalinger om å ikke legge til rette for stopp langs Snøheimveien og tilrår at det ikke anlegges parkering ved Stridåbrua, som ligger midt i området der hoveddelen av trekket fra Stroplesjødalen går per i dag. I forbindelse med parkering for tilsyn/sanking er omfanget av biler lite, og det er tilstrekkelig plass til å parkere langs veikanten.

Klima- og miljødepartementet slutter seg til Miljødirektoratets vurdering.

7.9 Merknader til forskrifter

Forslag til verneforskrifter innebærer forbud mot tiltak og aktiviteter som vurderes å kunne ha negativ effekt på naturmangfoldet i områdene. Virksomhet det åpnes for i verneforskriftene er vurdert til å ikke medføre økt belastning så fremt dette følges aktivt og forsvarlig opp i den videre forvaltningen. Virksomheter som kan tillates blir nærmere regulert innenfor rammen av naturmangfoldloven.

7.9.1 Verneformålet

DNT Oslo og omegn peker på at det var etablert et friluftsliv og et hytte- og rutenett før nasjonalparkene ble etablert og at tilleggsformålet om å gi allmennheten «anledning til uforstyrret opplevelse av naturen ...» isteden burde vært omtalt som et av mange andre formål som nevnes, og mener dette også er i tråd med det som ble vedtatt gjennom friluftsmeldingen.

Faglagene i Oppland, Dovre og Lesja mener at beitebruk må inn i § 2 formålsparagrafen i verneforskriftene for både landskapsvern og nasjonalpark. Også Jora beitelag mener formål knyttet til beitebruk må beskrives nærmere.

Lesja kommune ber om at det blir beskrevet og vurdert arten moskus, beiteområdene etc. opp mot verneverdiene i området.

Fylkesmannen bemerker at friluftsliv kan være et viktig delmotiv ved opprettelse av nasjonalparker, og at friluftsliv er en del av verneformålet i § 2 i de foreslåtte forskriftene for både Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalpark og Hjerkinns landskapsvernområde. Fylkesmannen legger ordlyden om friluftsliv i de sist vedtatte nasjonalparker til grunn.

Beitebruk i seg selv kan ikke være en del av verneformålet, da det ikke er hjemlet i naturmangfoldloven § 35 om nasjonalpark eller § 36 om landskapsvernområder. Samtidig kan et beitepreget landskap utgjøre en viktig del av landskapets egenart og på den måten være en del av verneformålet for landskapsvernområder. Videre kan også beiting være viktig for å ivareta enkelte arter og naturtyper. Første ledd i verneformålet for Hjerkinns landskapsvernområde favner kulturlandskap og kulturelle verdier.

Fylkesmannen er enig i at moskus er en art av spesiell forvaltningsmessig interesse i området, selv om moskusbestanden forvaltes uavhengig av verneområdene på Dovrefjell. Forvaltningen av moskusbestanden berøres heller ikke av forslaget om vern av tidligere Hjerkinns skytefelt. Moskusens betydning i reiselivssammenheng er langt større enn moskusens betydning som en del av høyfjellsøkosystemet i vernesammenheng. Erfaringene med moskusen siden den ble innført,

tilsier at arten ikke utgjør en vesentlig trussel mot andre arter eller økosystemer på Dovrefjell. Et hovedtrekk i forvaltningsplanen for moskus er at forvaltningen skal legge til rette for at moskus og ferdsel knyttet til den ikke truer de naturlige artene og økosystemene innenfor leveområdet. Fylkesmannen i Oppland vil derfor bemerke at informasjon og styring av ferdsel i forbindelse med moskusturisme vil være viktig i den videre forvaltningen av verneområdene.

Miljødirektoratet støtter Fylkesmannens vurdering.

Klima- og miljødepartementet slutter seg til Miljødirektoratet.

7.9.2 Inngrep

Statskog, Dovre fjellstyre, Lesja fjellstyre, Jora beitelag, Faglagene i Oppland, Dovre og Lesja, Dovre kommune, Lesja kommune og Oppdal kommune mener at forskriftene må åpne for nye tilsyns-/oppsynsbuer. Dovrefjell nasjonalparkstyre sier at dersom det blir behov for flere slike buer i tidligere Hjerkinnskytefelt, må disse plasseres i nærheten av nåværende hytter og buer.

Faglagene i Oppland, Dovre og Lesja mener at oppsetting av gjerder og sankekvever ikke må være søknadspliktig.

Norges fjellstyresamband mener at forbudet mot nye opplag av båt er urimelig.

Fjellstyresambandet viser blant annet til at fjellstyrene har behov for båter ved fiskevann for prøvafiske og fiskekultivering. Fjellstyrenes båter er tilgjengelig for alle og reduserer behovet for private båter på statsallmenning, og de ønsker at det bør åpnes for dette uten søknad.

Fjellstyresambandet ønsker også at det åpnes for å tillate naust/naustbuer oppført av fjellstyrene for utnytting av fiske.

Grisungen sameie peker på at det år om annet vil være nødvendig med kultivering/vedlikehold av gytebekker og ønsker derfor at det blir gitt åpning for slike tiltak i verneforslag/forskrifter.

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) kommenterer at tilbakeføring av adkomstveien til NVEs målestasjon 109.21 Driva v/Svåni vil gjøre det vanskelig å drive denne stasjonen videre. NVE påpeker at dersom stasjonen legges ned vil verdifulle aktive dataserier gå tapt. NVE viser også til at forvaltningsmyndigheten jf. verneforslaget kan gi tillatelse til netteier for nødvendige istandsetting av strømkabel til Snøheim og Forsvarets radiolinjestasjon på Snøhetta ved akutte utfall, og mener denne tillatelsen bør gjelde alle sluttbrukere i verneområdet.

Direktoratet for mineralforvaltning (DMF) trekker fram at utredningsområdet har en forholdsvis stor forekomst fra NGUs grusdatabase som er vurdert til å være viktig. DMF uttaler også at eventuelt uttak av mineralske ressurser som måtte bli funnet i framtiden må kunne vurderes etter den generelle dispensasjonsbestemmelsen i naturmangfoldloven § 48.

Fylkesmannen foreslår å ta inn en hjemmel for oppsetting av nødvendige bygninger i regi av beitelag i forbindelse med beitebruk i verneforskriften for Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalpark og i verneforskriften for nye Hjerkinns landskapsvernområde. Fylkesmannen er enig med Dovrefjell nasjonalparkstyre i at dersom behovet er tilstede bør det settes vilkår om at en ny bygning plasseres i nærheten av nåværende hytter og buer.

Fylkesmannen uttaler at oppsetting av gjerder og sankekvever vil kunne påvirke større områder og at slik oppsetting kan ha negative konsekvenser for dyreliv og/eller andre verneverdier. Det er derfor viktig å beholde dette som søknadspliktige tiltak. Fylkesmannen peker videre på at det i landskapsvernområdet er gitt rom for å sette opp midlertidige sankekvever i forbindelse med beitebruk uten søknad, dersom det skjer i regi av beitelag.

Fylkesmannen viser til at kultivering/vedlikehold av gytebekker, ved f.eks. å lage en dypere djupål, vil kunne påvirke og endre vannhusholdningen i et område. I verneområder er det ønskelig at de økologiske og landskapsmessige prosessene foregår mest mulig naturlig, og Fylkesmannen tilrår derfor ikke at det åpnes for dette.

Bestemmelsen om opplag av båt vil gjelde hele nasjonalparken. Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til opplag av båt og gjennom dette ha styring med både hvor og hvor lenge båter ligger i verneområdet. Fylkesmannen er enig med fjellstyresambandet i at båter i regi av fjellstyrer til allmenn bruk er et positivt tiltak. Det kan være aktuelt å utarbeide nærmere retningslinjer for opplag av båt i forvaltningsplanen.

Fylkesmannen kan ikke se at det er behov for å kunne tillate oppsetting av nye naust/naustbuer i området for fjellstyrene for utnytting av fiske og viser til at dette heller ikke har vært tatt opp lokalt under verneplanprosessen.

Fylkesmannen har vært i dialog med NVE etter høring angående målestasjonen ved Svåni. Vedlikehold av målestasjonen vil ikke være søknadspliktig, men Fylkesmannen ser at det kan være behov for en hjemmel for å kunne gi tillatelse til en mindre ombygging/oppgradering av målestasjonen etter søknad og tilrår å ta inn en slik bestemmelse i verneforskriften, Det kan videre gis tillatelse til flytting av målestasjonen etter hjemmelen om riving av bygninger, anlegg og innretninger og oppføring av nye med samme størrelse og for samme bruk.

Fylkesmannen bemerker at terskelen for å gi tillatelse etter de generelle dispensasjonsbestemmelsene i verneforskriftenes § 4 jf. naturmangfoldloven § 48 er høy, særlig når det gjelder inngrep. Det er en vesentlig samfunnsinteresse å beholde verneområdene intakte uten tekniske inngrep, og geofysisk kartlegging skal ikke danne grunnlag for videre kommersiell mineralleting, mineralundersøkelser eller mineralutvinning i verneområdene dersom dette er i strid med verneformålet eller kan påvirke verneverdiene nevneverdig, jf. brev 14. august 2014 fra Klima- og miljødepartementet.

Miljødirektoratet støtter fylkesmannens vurderinger, men foreslår at det presiseres i forskriftene at hjemmelen for oppsetting av nødvendige bygninger i regi av beitelag gjelder tilsynsbuer.

Klima- og miljødepartementet vil bemerke at regjeringen er opptatt av å legge til rette for fremtidig vekst i mineralnæringen. Området som foreslås vernet, kan inneholde mineralforekomster som kan gi grunnlag for fremtidig verdiskaping og næringsutvikling. Vern av det foreslåtte området utelukker ikke muligheten for eventuell utnyttelse av funn av betydelige mineralressurser dersom slik virksomhet kan skje på en miljømessig forsvarlig måte.

Dersom ny kunnskap i framtiden viser at det fins viktige forekomster av mineralske ressurser i verneområdet, må eventuell utdrift av disse forekomstene vurderes konkret i hvert enkelt tilfelle ut fra den generelle dispensasjonsbestemmelsen i naturmangfoldloven § 48. Denne lyder:

”Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra et vernevedtak dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig.”

Klima- og miljødepartementet slutter seg ellers til Miljødirektoratet.

7.9.3 *Planteliv*

Bane NOR viser til at de som infrastrukturforvalter har behov for å gjennomføre faste arbeider langs sporet når hensynet til togframføringen eller sikkerhet for jernbanen tilsier det, herunder vegetasjonsfjerning.

Jernbanedirektoratet viser til behov for hogst i sideterreng.

Fylkesmannen tilrår å ta inn en direkte hjemmel i verneforskriften for Hjerkinsk landskapsvernområde som presiserer at mekanisk rydding av kantvegetasjon langs E6 og jernbane er tillatt uten søknad. Fylkesmannen legger til grunn at dette skjer innenfor vei- og jernbanemyndighetenes eiendom.

Miljødirektoratet støtter Fylkesmannens vurderinger.

Klima- og miljødepartementet slutter seg til Miljødirektoratet.

7.9.4 *Ferdsel*

Mange høringsinstanser, herunder Norsk friluftsliv, Norges jeger- og fiskerforbund, Møre og Romsdal fylkeskommune og Dovre kommune, støtter ferdselsreguleringer i området, spesielt med hensyn til villreinen, og med strenge reguleringer av øvrig ferdsel på Snøheimvegen utenom skyttelbussen.

Flere høringsinstanser viser til at både reinens trekkvaner og beitemønstre og menneskers bruk av området kan endre seg over tid og at datoer og andre detaljer derfor bør fastsettes i forvaltningsplanen og ikke i forskrift (Lesja kommune, Dovre kommune, Oppdal kommune, Dovre fjellstyre, Lesja fjellstyre, DNT Oslo og omegn, Dovrefjell fuglehundklubb og Dovrefjell nasjonalparkstyre).

Forsvarsbygg registrerer at man av hensyn til verneverdiene legger opp til å begrense organisert ferdsel, sivil som militær, og tar til følge oppfordringen om å finne alternative områder for vintertrening som er mindre konfliktfylte.

NTNU Vitenskapsmuseet mener organisert ferdsel etter mer eller mindre faste leder kan være å foretrekke framfor spredt og ukontrollert ferdsel og at mindre grupper ledet av seriøse naturguider kan medføre mindre forstyrrelser og indirekte ha en oppsynsfunksjon overfor for eksempel «naturfotografer» som opptrer på egenhånd.

Tidligere Sør-Trøndelag fylkeskommune mener ikke-organisert fototurisme vil utgjøre en særlig utfordring i de mest sårbare områdene for villrein, og anbefaler at retningslinjene for organisert ferdsel med hest, organisert kjøring med hund og organisert ferdsel til fots endres slik at de vil kunne ta høyde for en ønsket utvikling med bruk av kvalifiserte guider. Fylkeskommunen påpeker at bruk av organiserte tilbud og kvalifiserte guider vil kunne være et nyttig redskap for å redusere påvirkning for villrein gjennom hele året.

Dovre kommune mener det er viktig at etablerte reiselivsbedrifter fortsatt kan utøve sin virksomhet omtrent på dagens nivå, selv om noe av dette krever særskilte tillatelser. Kommunen mener forvaltningen kan forenkles ved at grensene mellom landskapsvern og nasjonalpark er lette å forholde seg til i terrenget.

Lesja kommune mener organisert ferdsel som ikke er kommersiell (skoleturer, ideelle lag og foreninger mv) må unntas søknadsplikt. Dette støttes av Oppdal kommune og Tjønnglupen Hytteeierforening.

Dovre fjellstyre og Lesja fjellstyre viser til at moskusbestanden på Dovrefjell har store deler av leveområdet sitt innenfor foreslåtte verneområder og er en av de enkeltfaktorene som genererer mest trafikk utover DNT-hyttene. Snøhetta villreinutvalg mener at moskusguiding må være sterkt organisert, tilrettelagt og regulert. Dovre jeger- og fiskerforening påpeker også at moskusen tiltrekker seg et stort antall besøkende, både organisert og uorganisert, at dette har blitt en stor belastning for rein og moskus og at det bør vurderes færre konsesjoner og begrensning i tid.

Dovre kommune og Lesja kommune støtter at sykling tillates på Vålåsjøhøvegen. Begge kommuner er enig i forslaget om å regulere sykling langs Snøheimvegen.

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag støtter at kjøring med hundspann reguleres uavhengig om det dreier seg om organisert ferdsel eller ikke. Fylkesmannen støtter forslaget om at kjøring med hundspann er tillatt i nærmere avgrensede områder i skytefeltet i en periode av året, men at kjøring på andre traseer eller til andre tider, herunder også områder i eksisterende nasjonalpark, krever særskilt tillatelse. Dovre kommune er enig i at dersom ferdsel med hundspann er skadelig, så er det uavhengig om ferdselen er organisert eller uorganisert. Dovre fjellstyre og Lesja fjellstyre foreslår også at organisert kjøring med hundspann tillates etter søknad og styres til områder der konflikten med villrein blir små. Snøhetta villreinutvalg mener at hundekjøring bare skal tillates på vei i barmarksesongen på Vålåsjøhøvegen fram til Grisungen.

Lesja kommune og Jora beitelag mener at foreslåtte ferdselsrestriksjoner for hundekjøring er svært strenge. Kommunen foreslår å oppheve restriksjonene i perioden 1. desember-20. april, men ikke ved kalvingsområdet og mener definisjonen for hundekjøring bør endres til tre hunder eller fler. Beitelaget mener at kommersiell kjøring må omsøkes og behandles og kunne styres, men ikke den vanlige turgåeren med hund. Folldal trekkhundklubb og Hjerkinnhus hotell AS går sterkt imot at det innføres begrensninger på uorganisert hundekjøring og viser til mangelfull dokumentasjon på at hundekjøring har vesentlige forstyrrelseseffekter på villrein. De mener det er prinsipielt betenkelig å transportere flere tusen personer hvert år med buss og samtidig begrense og til dels forby ikke-motoriserte friluftaktiviteter i meget beskjedent omfang. Folldal

kommune og Folldal Vekst mener at omfanget av organisert ridning og hundekjøring er så lite at man ikke kan hevde at dette svekker vernegrunnlaget i området.

Tidligere Sør-Trøndelag fylkeskommune mener forbudet mot organisert ferdsel til fots i begge alternativer etter 19. august vil være en begrensning for organisert guiding i forbindelse med jakt.

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag mener opprettholdelse av villreinens naturlige arealbruk er av internasjonal betydning, og viktigere enn å opprettholde fri ferdsel til Snøheim og Reinheim, slik at om det blir konflikt mellom de to interessene, må ferdselen reguleres/tilpasses. Fylkesmannen i Sør-Trøndelag støtter at det ikke lenger skilles mellom kommersielle og ikke-kommersielle aktører. Fylkesmannen i Sør-Trøndelag viser til at nasjonalparkforskriften kun regulerer organisert bruk av hest. Slik det nå står er uorganisert bruk av hest tillatt etter andre lovverk, dvs. friluftsløven § 2 som sier at ride- og kløvhest kan brukes på vei eller sti i utmark og over alt i utmark på fjellet. Fylkesmannen påpeker videre at det er uklart om organisert bruk av hest til kløving er tillatt eller ikke. Videre stiller de spørsmål om det i 2. avsnitt bør stå «organisert ridning» i stedet for «organisert bruk av hest».

Fylkesmannen viser til at mange av høringsinstansene støtter ferdselsreguleringer i området av hensyn til villreinen og tilrår at det ikke åpnes for sykling på Snøheimvegen utover perioden 1. juni -15. juli. Fylkesmannen viser ellers til at bruk av vanlig sykkel vil være tillatt på Vålåsjøhøvegen gjennom hele sesongen. Fylkesmannen foreslår at i nasjonalparken skal kjøring med hundespann og organisert bruk av hest være søknadspliktig gjennom hele året. Det skal også være søknadsplikt for organisert ferdsel eller andre ferdselsformer som kan skade naturmiljøet, Hvilke ferdselsformene dette gjelder skal være definert i forvaltningsplanen.

Fylkesmannen mener at det er god nok kunnskap om forstyrrelsespotensialet til å regulere kjøring med hundespann i området av hensyn til villrein og viser i den sammenheng både til konkrete erfaringer andre har hatt i felt og høringsuttalelser fra Dovre kommune, fjellstyrene m.fl. Fylkesmannen mener tillatelser til kjøring med hundespann i nasjonalparken bør begrenses til senest 20. april, eventuelt 3. påskedag dersom den faller seinere. Dette bør innarbeides i forvaltningsplanen.

Fylkesmannen foreslår at det i forskriften for landskapsvernområdet åpnes for hundekjøring f.o.m. 1. februar t.o.m. 31. mai uten søknad. Hundekjøring til andre tider krever tillatelse. Videre tilrår Fylkesmannen at organisert ferdsel til fots og organisert bruk av hest er tillatt uten søknad.. Fylkesmannen tilrår at andre ferdselsformer som ikke skjer til fots og som kan skade naturmiljøet skal være søknadspliktige. Hvilke ferdselsformene dette gjelder skal være definert i forvaltningsplanen.

Miljødirektoratet påpeker at bevaring av villreinens tilgang til vinterbeiter i utredningsområdet ikke er forenelig med utstrakt ferdsel i aksene Hjerkinns-Snøheim eller i beiteområdene på selve Hjerkinnsplatået. Organisert ferdsel bør reguleres for å ha kontroll på samlet belastning.

Miljødirektoratet viser til at flere høringsparter ønsker å flytte datoer fra forskrift til forvaltningsplan. Dette vil bidra til en enklere forskrift, men samtidig gi et svakere vern. For enkelte ferdselsformer er derfor datoreguleringer fastsatt i forskriften.

Direktoratet presiserer videre at søknadspliktige aktiviteter fremdeles kan utføres og aktørene kan få langsiktige framtidsutsikter for sin drift gjennom flerårige søknader, men søknadsplikten sikrer at mengde og utbredelse kan reguleres av nasjonalparkstyret. Søknadsprosessen vil være en god arena for dialog mellom forvaltningsmyndigheten og aktørene som driver med organisert ferdsel og/eller hundekjøring i området.

I forskriften for Hjerkinns landskapsvernområde tilrår Miljødirektoratet at det av hensyn til villrein innføres datobegrensning for sykling på Vålåsjøhøvegen i tillegg til på Snøheimvegen, slik at sykling er tillatt her i perioden 1. juni t.o.m. 15. juli.

Direktoratet støtter ikke Fylkesmannens forslag om å regulere hundekjøring i forskriften for landskapsvernområdet. Direktoratet foreslår i stedet å forenkle forskriften slik at vurderingen av hvilke aktiviteter som kan skade naturmiljøet overlates til den lokale forvaltningsmyndigheten gjennom følgende bestemmelse: *Organisert ferdsel og ferdselsformer som kan skade naturmiljøet må ha særskilt tillatelse fra forvaltningsmyndigheten. Forvaltningsplanen skal avklare hva slags ferdsel som krever tillatelse.* Eventuelle datoer knyttet til aktivitetene kan inngå som retningslinjer i forvaltningsplanen.

Direktoratet tilrår at større arrangementer krever tillatelse fra forvaltningsmyndigheten både i Hjerkinns landskapsvernområde og Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalpark.

Miljødirektoratet slutter seg ellers til Fylkesmannens vurderinger.

Klima- og miljødepartementet slutter seg til Miljødirektoratets vurdering

7.9.5 Motorferdsel

Forsvarsbygg uttaler at en bred korridor langs E6 og toglinjen Dombås – Fokstua – Hjerkinns – Dovre – Oppdal er meget viktig for transittering for Forsvarets fly og helikoptre mellom Østlandet og Trøndelag og at det derfor ikke må innføres restriksjoner på lavflyging i denne korridoren. Videre bruker Luftforsvaret det middels høye luftrommet over Hjerkinns – Dovrefjell – Sunndalsfjella – Rondane som et av de viktigste treningsområder i Sør-Norge for jagerfly, fordi man her kan operere mellom de hyppigst brukte traséer for passasjerfly. Forsvaret viser videre til det interdepartementale arbeidet for å vurdere forholdet mellom verneområder og lavflyging, Luftforsvarets egne generelle restriksjoner som følge av dette, samt unntak fra forbudet mot lavflyging ved vern av nasjonalparker etter 2008. På denne bakgrunnen opprettholder Forsvarsbygg kravet om unntak fra motorferdselsforbudet for Forsvarets nødvendige lavflyging i de tidsrom som ikke er sårbare for villrein og andre verneverdier.

Bane NOR og Jernbanedirektoratet viser til behov for å gjennomføre faste arbeider langs sporet når hensynet til togframføringen eller sikkerhet for jernbanen tilsier det, f.eks. vegetasjonsfjerning eller snørydding. I tillegg må de ha kjøreadkomst til jernbanen i forbindelse

med inspeksjoner og ved akutte situasjoner som dyrepåkjørsler og utbedringer av feil på infrastrukturen.

NVE ber om at det i verneplanen åpnes for en mulighet til bruk av motorkjøretøy tur-retur målestasjon 109.21 Driva v/Svåni inntil tre ganger pr. år, fortrinnsvis som direktehjemmel

Dovre kommune viser til at motorferdselsrammen for beitenæringen er 1. juni til første helg i oktober, samt at det legges opp til flerårige tillatelser, og mener det er tilstrekkelig. Kommunen forutsetter da at det må være hjemmel til å kunne kjøre inn på kort varsel dersom det blir funnet dyr i høgfjellet etter den 1. oktober, som det haster med å få ned.

Jora beitelag mener det bør være en åpning for motorferdsel ved utøvelse av beitebruk også etter første helg i oktober.

Faglagene i Oppland, Dovre og Lesja ønsker at bestemmelsen som hjemler motorferdsel i alle verneforskriftene også skal omfatte «transport av tilsynspersonell og utkjøring av sakna dyr», og at forvaltningsmyndigheten skal kunne gi tillatelse til «nødvendig motorferdsel ved tilsyn av beitedyr». I landskapsvernforskriften ønsker faglagene at motorferdsel på Vålåsjøhøvegen og veien til Vesllie i forbindelse med beitebruk og tilsyn i regi av beitelag skal kunne skje uten søknadsplikt.

Grisungen sameie mener at bestemmelsene må åpne for motorferdsel på Vålåsjøhøvegen til buene ved Grisungen i samme tidsperiode som tillatt kjøring i forbindelse med drift av Snøheim turisthytte, dvs. f.o.m. 1. juni t.o.m. første helg i oktober, men med unntak av reinsjakta (dvs. unntatt perioden f.o.m. 20. august t.o.m. 22. september). Lesja kommune mener at grunneierne i Grisungen sameie bør gis samme tilgang på bruk av veiene som beitelaget.

Dovre fjellstyre mener det vises liten forståelse til forvaltningen av villreinstammen og ivaretagelse av tilgangen til villreinjakt. Både Dovre fjellstyre og Lesja fjellstyre foreslår at villreinjegere må kunne kjøre inn til en parkeringsplass som bør opprettes for jegere ved Svånålægeret i reinsjakta, med kjøring/parkering før kl. 07.00 om morgenen og etter klokka 19.00 om kvelden. Dette vil kunne gi en bedre spredning av jegerne som i dag er konsentrert ved Gardsenden/Nysetra.

Furuhaugli turisthytter AS foreslår at jegere får bruke el-sykkel, men støtter ellers regelverket for transport under jaktperioden slik det er foreslått og fungerer i dag.

DNT Oslo og omegn mener videre at det er lite hensiktsmessig å avgrense sesongen til første hele helg i oktober uavhengig av ukenummer fordi det slår varierende ut i forhold til den første høstferieuka (uke 40). Snøheim har hatt åpent til og med uke 40 fra gjenåpningen i 2012, men har fått mange henvendelser om å holde åpent ut uke 41 fordi skolene i Sør-Trøndelag oftest har hatt høstferie da. DNT ber om at det gis anledning til å holde åpent ut uke 41. Siden det er vanskelig framkommelighet i fjellet pga. snøsmelting og få som har ferie tidlig i juni, påpeker DNT at det blir et svekket tilbud hvis de må «bytte» åpningstid fra oktober til juni. DNT mener videre at det må åpnes for å gi tillatelse til brøyting av veien i snøsmeltinga.

Norsk friluftsliv og Norges jeger- og fiskerforbund mener det er viktig å videreføre begrensede åpningstider (f.o.m. 1. juni t.o.m. første hele helg i oktober) for Snøheim av hensyn til villreinen.

Dovre fjellstyre og Lesja fjellstyre stiller spørsmål til om tidligere åpningstider for Snøheim vil ivareta hensynet til annet dyreliv i området og peker på at det hekker for eksempel havelle i Stridåtjønna samt rovfugl i området som er vare for ferdsel.

Tjønnglupen hytteeierforening viser til at feiervesenet i Oppdal har bestemt at hytter skal omfattes av feieplikt og mener feievesenet må kunne søke om tillatelse til nødvendig snøscootertransport i den forbindelse.

Fylkesmannen viser til at Forsvaret har tillatelse til motorferdsel for nødvendig transport til og fra Forsvarets radiolinjestasjon på Snøhetta etter nærmere retningslinjer i forvaltningsplan. Dette vil også omfatte motorferdsel på Snøheimvegen i barmarksesongen. Fylkesmannen ser at det er behov for å presisere at bestemmelsen også hjemler nødvendig transport av materialer og utstyr til anlegget ved Snøheim. Fylkesmannen ser også at Forsvarsbygg kan ha et begrenset behov for motorferdsel også etter 2020, for å følge opp visse forhold fra Hjerkinns PRO i etterkant. Fylkesmannen tilrår derfor å presisere at bestemmelsene om naturrestaurering og opprydding i det tidligere skytefeltet også omfatter «tilhørende oppfølging».

Fylkesmannen viser til at den aller viktigste perioden villreinen ikke bør forstyrres er kalvingsperioden (i Snøhetta villreinområde ca. 17. mai +/- ca. ti dager) og i tida rett før og rett etter denne. Fostringsflokkene vil forflytte seg til kalvingsområdene lenger inn i området i god tid før kalving, slik at det er mindre grunnlag for lavflygingsforbud i ytterkant av tilrådde verneområder. Fylkesmannen mener det derfor kan gis et generelt unntak for Forsvarets nødvendige lavflyging i Hjerkinns landskapsvernområde. Når det gjelder Dovrefjell-Sunddalsfjella nasjonalpark, tilrår Fylkesmannen ut fra villreinfaglige hensyn at lavflygingsaktiviteter forbyes i perioden fra 1. mars til 1. juli. Fylkesmannen peker på at vi i dette området har en av de siste restene av den ville europeiske fjellreinen vi har et internasjonalt ansvar for å ta vare på.

Fylkesmannen tilrår å ta inn en hjemmel som åpner for å kunne gi tillatelse etter søknad til nødvendig motorferdsel i forbindelse med drift, vedlikehold og ombygging/oppgradering målestasjon 109.21 Driva v/Svåni.

Når det gjelder motorferdsel i forbindelse med beiting mener Fylkesmannen det er viktig at forvaltningsmyndigheten har oversikt over og kontroll med kjøringen i verneområdene gjennom søknadsprosessen og kan sette vilkår om rapportering i etterkant. Tillatelser vil bli gitt for flere år av gangen. Fylkesmannen peker på at forskriftene i tillegg har en bestemmelse om at det generelle motorferdselsforbudet ikke er til hinder for motorferdsel for uttransport av syke/skadde bufe i medhold av lov om dyrevelferd. Fylkesmannen mener det ikke er aktuelt å åpne for ren transport av tilsynspersonell i utmark. Dette vil heller ikke være i tråd med lov om motorferdsel i utmark som gjelder i all utmark uavhengig av vern og som fremdeles vil gjelde parallelt med verneforskriftene.

Når det gjelder annen kjøring på Vålåsjøhøvegen vil Fylkesmannen peke på at det i utgangspunktet er i strid med både hensynet til villreinen og andre verneverdier at veien beholdes. Veien beholdes for å legge til rette for fortsatt beitebruk i området. Transport av ved varer og utstyr til hyttene og buene i Grisungen kunne vært løst på en like god måte gjennom tillatelser til bruk av snøskuter vinterstid. Fylkesmannen understreker at når Fylkesmannen nå tilrår at Vålåsjøhøvegen beholdes, er det like viktig å begrense ferdselen på denne veistrekningen

som på Snøheimvegen. Fylkesmannen imøtekommer imidlertid ønsket fra Grisungen sameie og andre når det gjelder tidsrommet transporten kan gjennomføres, slik at dette kan skje fram t.o.m. 10. oktober.

Fylkesmannen peker på at åpningstiden for Snøheim turisthytte har betydning for motorferdselen på Snøheimvegen og for ferdsel i området forøvrig. Ut fra hva Snøhetta villreinutvalg skriver om forflytning av kalvingsområdene, bør Snøheim åpne senere enn 1. juni som foreslått til høring. Også av hensyn til yngleperioden for annet dyreliv vil det, som fjellstyrene peker på, være ønskelig å unngå så tidlig åpning som 1. juni. Fylkesmannen viser til at DNT Oslo og omegn selv ønsker å beholde åpningstid i oktober framfor å få utvidet åpningstid i juni, og tilrår derfor å gå tilbake til at Snøheim kan åpnes for sesongen først siste hele helg i juni, noe som har vært praksis fra Snøheim gjenåpnet i 2012. Fylkesmannen tilrår videre at Snøheim turisthytte kan holdes åpen fram til og med andre søndagen i oktober. Bestemmelsen som åpner for motorferdsel for vedlikehold og tilsyn med Snøheimvegen skal også kunne omfatte tillatelse til brøyting av veien når det er nødvendig for å sikre veien i snøsmeltinga.

Når det gjelder tilgangen til området for villreinjegere, herunder både bruk av sykkel, el-sykkel og egne biler, ser Fylkesmannen utfordringene som er knyttet til avgangstidene for skyttelbussen og at det er et ønske for mange villreinjegere å komme inn i området tidligere om morgenen og ut seinere på kvelden. Fylkesmannen mener det er uaktuelt å åpne for at villreinjegere kan kjøre med egne biler slik fjellstyrene foreslår, fordi dette vil bidra til å utvanne skyttelbussregimet og øke barriereeffekten av Snøheimvegen. Skyttelbussregimet er allerede i dag tilpasset villreinjegere ved at det under villreinjakta er lagt inn to ekstra stopp langs Snøheimvegen. Fylkesmannen anbefaler at det i tillegg åpnes for at bussen på siste avgang fra Snøheim kan stoppe og slippe på villreinjegere som står langs hele Snøheimvegen.

For å ivareta Bane NORs behov tilrår fylkesmannen en justering slik at utbedringer av akutte feil på infrastrukturen omfattes av direktehjemmelen for motorferdsel. Videre tilrår fylkesmannen at forskriften hjemler tillatelse til all øvrig motorferdsel i forbindelse med både vedlikehold og oppgradering/fornyelse av jernbane med eksisterende sideanlegg og andre tiltak.

Når det gjelder feing antar Fylkesmannen at dette vil skje med en del års mellomrom. Fylkesmannen foreslår å ta inn en hjemmel for motorferdsel vinterstid i forbindelse med feing på enkelte veier og kjørespor for kommunalt oppnevnt feiertjeneste, men presiserer viktigheten av at slik ferdsel minimaliseres ved at ulike kjøreoppdrag kombineres i størst mulig grad og at det styres til tider og ruter som tar hensyn til verneverdiene.

Miljødirektoratet støtter Fylkesmannens tilrådning til foreslåtte endringer i forskriften til landskapsvernområdet knyttet til tilgang til Forsvarets radiostasjon på Snøhetta og anlegg ved Snøheim, samt forslag til endringer knyttet til nødvendig oppfølging i etterkant av oppryddingsarbeidet. Miljødirektoratet støtter også Fylkesmannens forslag knyttet til å lette tilgangen til området for villreinjegere. For å forenkle forskriften tilrår direktoratet at det ikke tas inn en egen bestemmelse kun om NVEs motorferdsel til målestasjonen Driva v/Svåni, men at NVEs behov for motorferdsel på vinterføre dekkes av forskriftsutkastet § 9 tredje ledd bokstav l. Når det gjelder behovet for bruk av snøscooter i forbindelse med feing mener direktoratet at dette vil oppstå så sjeldent at det kan dekkes gjennom søknad etter naturmangfoldloven § 48.

Forsvarets lavtflyging er ikke tillatt per i dag i Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalpark. I revideringen av forskriftene er det et prinsipp at eksisterende vern ikke skal svekkes. Lavtflyging ansees som en forstyrrelse med negative konsekvenser for verneverdiene, også for andre arter enn villrein. Under verneform nasjonalpark har dyrelivet et relativt sterkt vern og det er forbudt med aktivitet som skader verneverdiene eller påfører unødvendig forstyrrelse. Lavtflyging er derfor normalt ikke tillatt i nasjonalparker. Miljødirektoratet utdypet i e-post til Klima- og miljødepartementet 9. februar 2018 at lavtflyging med militære fly medfører betydelig støy og man kan påregne at det medfører en betydelig forstyrrelse under aktiviteten for villrein, pattedyr og fugler som holder til i verneområdet. Villrein bruker området aktivt som trekk- og beiteområder fra juli til april. Fra slutten av mars og utover starter hekkeaktivitet for jaktfalk og kongeørn i området. Yngletida for jerv er fra januar til april. Når områdets betydning som funksjonsområde for villrein avtar, starter en sårbar periode for andre arter. Direktoratet mener derfor at det ikke finnes noe egnet tidsrom for lavtflyging over området. Miljødirektoratet tilråd derfor at lavtflygingsforbudet videreføres i Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalpark og blir gjeldene for nye Hjerkinns landskapsvernområde. Direktoratet viser til at det ikke er praktisk mulig å fly over det foreslåtte Hjerkinns landskapsvernområde dersom det skulle være forbudt i Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalpark.

Miljødirektoratet er enig med Fylkesmannens i at søknadsplikt for kjøring på veinettet må opprettholdes. Den foreslåtte datogrensen for tillatelse til kjøring på Vålåsjøhøvegen f.o.m. 1 juni t.o.m. 10 oktober vil i prinsipp si at man kan gi tillatelse for hele sesongen. Tidsbegrensningen har således ingen vesentlig funksjon, og direktoratet mener derfor det er mest hensiktsmessig å regulere tillatelse til kjøring i forvaltningsplanen, og at eventuelle datoer som regulerer kjøring på veiene angis i retningslinjene. Det vesentlige er å begrense mengde ferdsel, og dette vil ivaretas av regulering av antall turer per år. Direktoratet støtter derfor Fylkesmannens vurdering knyttet til begrensningen av tillatelser til kjøring for transport av ved varer og utstyr til hytter/buer. Miljødirektoratet påpeker videre viktigheten av å innarbeide gode retningslinjer med konkrete føringer for betingelser i tid og rom, for behandling av søknader om motorferdsel i forvaltningsplanen.

Klima- og miljødepartementet mener det bør være egen en egen bestemmelse om NVEs motorferdsel til målestasjon 109.21 Driva ved Svåni for ikke å utelukke tillatelse til kjøring sommerstid. For å ivareta Forsvarets behov for transittflyging med helikopter langs korridoren E6-jernbanen i dårlig vær- og lysforhold åpner departementet også for generelt unntak fra motorferdselsforbudet for Forsvarets nødvendige lavtflyging med helikopter i Hjerkinns landskapsvernområde. For øvrig slutter departementet seg til Miljødirektoratets vurderinger.

7.10 Erstatning og økonomisk kompensasjon

Statskog og Forsvarsbygg peker på at beitebrukere og hytteeiere i området har vært vant til og fått lov til av Forsvaret å bruke veisystemet i skytefeltet. Når nå veistrekningene foreslås fjernet vil dette kunne avstedkomme krav om erstatninger.

Lesja kommune mener at den ekstra kostnaden beitebrukeren må koste ved magnet i vomma til storfe må dekkes av staten/Forsvaret som har brukt området til skytefelt. Det er urimelig om den

enkelte med beiterett skal måtte påføres ekstra kostnader ved dette. Eventuelle erstatninger for skader på folk, storfe eller andre dyr pga. splinter etc. fra skytefeltet må kostes av staten/Forsvaret. Også Jora beitelag mener at kostnader ved å benytte magnet i vomma på storfe bør dekkes av forsvaret eller fjellstyrer.

Jora beitelag uttaler at utfordringen ved at bruer blir sanert/fjernet, er at det må på plass alternative erstatninger i form av andre bruer eller klopper. Dette er tidkrevende og har en økonomisk side. Jora beitelag mener derfor at det bør legges opp til at flest mulig bruer består, eventuelt at det avklares gjennom prosessen hvordan dette skal løses og hvem som bærer kostnadene.

Fylkesmannen uttaler at når det gjelder behovet for bruer som beitelaget påpeker, er det en hjemmel i forskriften for å kunne tillate nye bruer, slik at nødvendig behov kan bli dekket.

Miljødirektoratet påpeker at nødvendige gangbruer kan finansieres med midler fra post 1420.31 Tiltak i verneområder.

Direktoratet viser ellers til at erstatning som følge av opprettelse av vernevedtak blir regulert av bestemmelsene i naturmangfoldloven §§ 50 og 51. Her går det frem at grunneiere og rettighetshavere har krav på erstatning når et vernevedtak medfører økonomisk tap som følge av at eksisterende bruk blir vanskeliggjort. Etter et vernevedtak vil alle berørte grunneiere og rettighetshavere motta et eget brev med informasjon om erstatningsreglene. Utbetaling av eventuelle erstatninger vil følge prosedyrer i samsvar med reglene i naturmangfoldloven.

Klima- og miljødepartementet slutter seg til vurderingene fra fylkesmannen og direktoratet.

8 Økonomiske og administrative konsekvenser

8.1 Samfunnsøkonomiske konsekvenser

Klima- og miljødepartementet viser til at det i verneplanprosessen ikke er avdekket vesentlige negative samfunnsmessige konsekvenser av verneforslaget. Verneforslaget er justert på visse punkter for å imøtekomme og hensynta ulike interesser. Departementet mener at verneforslaget slik det nå foreligger har små negative konsekvenser. Samlet sett vurderer departementet det slik at de samfunnsøkonomiske konsekvensene av vernet vil være positive. Forslaget vil sikre natur som ikke har en synlig pengeverdi, men som tillegges stor verdi politisk og i opinionen. Verdien vil delvis komme til uttrykk gjennom reiselivsutviklingen i regionen. Verneområdene vil være sentrale i merkevarebygging og utgjøre trekkplaster for naturbasert reiseliv. En utvidelse av verneområdene som foreslått vil kunne bidra til økt verdiskaping lokalt og regionalt knyttet til naturbasert reiseliv i form av kjøp av varer og tjenester, overnatting, guiding osv. Den nye merkevarestrategien for Norges nasjonalparker vil også bidra til dette. Gjennom vernet vil man også nå det politisk fastsatte målet om å tilbakeføre Hjerkinns skytefelt til mest mulig naturlig tilstand og å sikre miljøverdiene i området i et langsiktig perspektiv, samt å bedre forholdene til villreinstammen i Snøhettaområdet.

8.2 Offentlige kostnader

De offentlige kostnadene ved det foreslåtte vernet er knyttet til eventuelle erstatningsutbetalinger, og til forvaltning og drift. Erstatning som følge av opprettelse av verneområdene blir regulert av bestemmelsene i naturmangfoldloven §§ 50 og 51. Her fremgår det at grunneiere og rettighetshavere har krav på erstatning når et vernevedtak medfører økonomisk tap som følge av at eksisterende bruk blir vanskeliggjort. Utbetaling av eventuelle erstatninger vil følge prosedyrer i samsvar med reglene i naturmangfoldloven. Kostnader knyttet til eventuelle erstatningsutbetalinger og gjennomføring av en eventuell erstatningsprosess, samt kostnader knyttet til grensemerking og skilting av nasjonalparken, dekkes innenfor bevilgningen og tilsagnsfullmakten under kapittel 1420 post 33.

Kostnader til forvaltning av området er knyttet til utarbeiding av forvaltningsplaner, oppsyn, drift av nasjonalparkstyret, lønnskostnader til nasjonalparkforvaltere og til ulike skjøtsels-, restaurerings- og tilretteleggingstiltak, som f.eks. bruer. Disse kostnadene vil dekkes innenfor aktuelle budsjettposter og eksisterende budsjetttrammer, under kap. 420 bl.a. postene 01, 21 og 31. Post 38 kan evt. komme til anvendelse i forbindelse med myrrestaurering. Den årlige budsjettmessige oppfølgingen vil være avhengig av den økonomiske utviklingen og budsjettsituasjonen.

Det vil også være offentlige kostnader knyttet til fjerning av Einøvlingsdammen. Kostnader ved full gjennomføring av dette tiltaket, er av Forsvarsbygg beregnet til 3,5- 4 millioner kroner. Kostnadene vil dekkes innenfor eksisterende budsjetttrammer til de berørte departementene (Klima- og miljødepartementet, Forsvarsdepartementet og Landbruksdepartementet). Tilbakeføring av dammen vil gjøre at fremtidige kostnader forbudet med tilsyn og eventuelle utbedringer av dammen bortfaller.

8.3 Privatøkonomiske kostnader

Eventuelle tapte inntekter for privatpersoner som følge av at igangværende bruk ikke kan fortsette, erstattes etter bestemmelsene i naturmangfoldloven. I løpet av verneplanprosessen er det ikke avdekket at vernet vil føre til slike private kostnader, og det er derfor grunn til å anta at disse erstatningsutbetalingene vil være lave.

Det vil bli noe økte kostnader og økt tidsbruk knyttet til tilsyn og sanking av sau. Dette skyldes imidlertid i hovedsak tilbakeføring av eksisterende veier i det tidligere skytefeltet gjennom restaureringsprosjektet til Forsvaret, og i liten grad selve vernet. Merkostnadene vil gjelde et begrenset antall brukere.

8.4 Administrative konsekvenser

Dovrefjell nasjonalparkstyre vil få noe merarbeid fordi et noe større område skal forvaltes. Det vil bli noe arbeid med utarbeidelse av forvaltningsplan, herunder besøksstrategi. Dette vil skje i regi av nasjonalparkstyret. Bruken av området krever et aktivt oppsyn som bidrar med informasjon, veiledning og kontroll i tillegg til dokumentasjon og overvåking av de spesielle naturverdiene. Forslaget antas ikke å få administrative konsekvenser av betydning ut over dette.

Klima- og miljødepartementet

t i l r å r:

1. Forskrift om vern av Dovrefjell-Sundalsfjella nasjonalpark, Sunndal, Nesset, Oppdal, Dovre og Lesja kommuner, Møre og Romsdal, Trøndelag og Oppland fylker fastsettes i samsvar med vedlagte forslag.
2. Forskrift om vern av Hjerkin landskapsvernområde med biotopvern, Dovre og Lesja kommuner, Oppland fylke fastsettes i samsvar med vedlagte forslag.
3. Forskrift om endring av forskrift 3. mai 2002 nr. 435 om verneplan for Dovrefjell, vedlegg 8, vern av Fokstugu landskapsvernområde, Dovre og Lesja kommuner, Oppland, fastsettes i samsvar med vedlagte forslag.